

Българските митници през 2016 г.

МИТНИЧЕСКА хроника

ГОДИШЕН ДОКЛАД НА АГЕНЦИЯ „МИТНИЦИ“ ЗА 2016 г.

2 **ПРИХОДИ ОТ АКЦИЗИ, ДДС ПРИ ВНОСИ МИТА**
ПРИХОДИ ОТ АКЦИЗ
ПРИХОДИ ОТ ДДС ПРИ ВНОС
ПРИХОДИ ОТ МИТА

7 **МИТНИЧЕСКИ, АКЦИЗЕН И ВАЛУТЕН КОНТРОЛ И ПРЕВЕНЦИЯ**
ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА МИТНИЧЕСКИТЕ, АКЦИЗНИТЕ И ВАЛУТНИТЕ НАРУШЕНИЯ И НЕЛЕГАЛНИЯ ТРАФИК НА НАРКОТИЧНИ ВЕЩЕСТВА, ПРЕКУРСОРИ И ОРЪЖИЕ
БОРБА С КОНТРАБАНДАТА И НЕЛЕГАЛНАТА ТЪРГОВИЯ С АКЦИЗНИ СТОКИ
ВАЛУТЕН КОНТРОЛ
ЗАЩИТА НА ПРАВА ВЪРХУ ИНТЕЛЕКТУАЛНАТА СОБСТВЕНОСТ
БОРБА С НАРКОТРАФИКА
КОНТРАБАНДА НА ОРЪЖИЯ И БОЕПРИПАСИ
МИТНИЧЕСКИ МОБИЛНИ ГРУПИ
КОНТРОЛ СЪС СКАНИРАЩИ СРЕДСТВА
13 *ЛАБОРАТОРНИ АНАЛИЗИ И ЕКСПЕРТИЗИ*
14 *ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ*

15 **РАЗВИТИЕ И ПРОМЕНИ В МИТНИЧЕСКАТА И ДРУГИТЕ ПОЛИТИКИ НА ЕС**

18 **РАЗВИТИЕ И ПРОМЕНИ В АКЦИЗНАТА ПОЛИТИКА**

19 **ЕЛЕКТРОННИ МИТНИЦИ**
ПОДДРЪЖКА НА РАБОТОСПОСОБНОСТТА НА ИНФОРМАЦИОННИТЕ СИСТЕМИ
РАЗВИТИЕ НА ИНФОРМАЦИОННИТЕ СИСТЕМИ
ПОВИШАВАНЕ НА КАПАЦИТЕТА ЧРЕЗ Е-МИТНИЦИ

21 **КАДРОВА ПОЛИТИКА И СТРУКТУРНИ ПРОМЕНИ**

22 **ОБУЧЕНИЕ НА СЛУЖИТЕЛИ**

23 **МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО**
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
МНОГОСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО
ДВУСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО

25 **КОМУНИКАЦИЯ С ОБЩЕСТВЕНОСТТА**

Директор на Агенция „Митници“: Розалия Димитрова
Издава: Агенция „Митници“, Списание „Митническа хроника“, бр. 1/2017 г., година XXV, ISSN 0861-9921
Адрес: 1202 София, ул. „Г. С. Раковски“ 47, тел.: (02) 9859 4210, 9859 4212
www.customs.bg
Редактори: Александър Янков, Вяра Генова
Снимки и графики: Александър Янков, Агенция „Митници“
Графично оформление: Александър Янков
Предпечат: Илиян Германов
Печат: „Ропринт“ ЕАД

Уважаеми колеги и партньори,

2016 г. бе изключително важна за митническите администрации на държавите членки, които започнаха прилагането на новия Митнически кодекс на Съюза. Едно от основните предизвикателства, пред които бе изправена българската митническа администрация, бе осигуряване на правилното прилагане на Кодекса. В духа на новото европейско митническо законодателство нашата задача бе модернизиране на националните нормативни актове и митническите процедури, както и разширяване обхвата на използване на митническите информационни системи. Тези усилия ние положихме с цел улесняване дейността на икономическите оператори и взаимодействието им с митниците, както и намаляване на административната тежест, като в същото време се гарантира сигурната и безопасна търговия.

Резултатите от работата ни не се измерват само с числата на нашата статистика, но се потвърждават и от бизнеса. През годината Агенция „Митници" получи наградата „Икономика на светло", за въведените административни практики за ограничаване на сивата икономика и подобряване на бизнес средата – съответно високите приходи през 2015 г. – резултат, подобрен през изминалата отчетна година.

През 2016 г. Агенция „Митници" отново повиши своя финансов резултат, като внесе в държавния бюджет 8255.3 млн. лева приходи от мита, ДДС при внос, акцизи и глоби. Сумата е с 2.4% над постъпленията през 2015 г. и с 3.5% над приходите, заложени в Закона за държавния бюджет на Република България за 2016 г. През 2016 г. Агенция „Митници" събра 4877.6 млн. лева нетни приходи от акциз, от които 4805.0 млн. лева постъпили в държавния бюджет, а 1.7 млн. лева са сумите от ваучери и размер на акциза, преведен на Министерство на земеделието и храните за земеделските производители. Постигнатите резултати надвишават с 6.8% приходите от акциз, събрани през 2015 г., и с 4.4% – планирания им годишен размер. Така Агенция „Митници" допринесе за реализирането на положително бюджетно салдо по консолидираната фискална програма и за изпълнението на препоръките на Съвета на Европейския съюз за качество и устойчивост на публичните финанси и отговорни национални фискални политики, които зачитат общите фискални правила.

В областта на митническото разузнаване и разследване бе повишена ефективността на контролните действия, като за периода бяха задържани, иззети и обезпечени стоки с оценена пряка щета за бюджета близо 21 млн. лева, както и валута и благородни метали на стойност над 5 млн. лева. Проактивните действия на митниците в областта на борбата с контрабандата на цигари бяха верифицирани и от независимото изследване на инициативата „Срещу незаконната търговия", което отчете, че само за година делът на потребяваните в страната нелегални цигари е намалял с 5.3 процентни пункта, от 13.4% през второто тримесечие на 2015 г. до 8.1% през същото тримесечие на 2016 г.

През изминалата година Агенция „Митници" е задържала над 43.9 млн. къса нелегални цигари, което е с 47.0% повече в сравнение с предходния период. Агенция „Митници" реализира сериозни задържания на нелегален тютюн за пушене, като за 2016 г. отбелязваме ръст на количествата с 80.0% до 51 722 кг. Този резултат отразява усилията на митническата администрация за ограничаване на нелегалната търговия в една сравнително нова ниша, появила се в отговор на нарастващите цени на тютюневите изделия. 440 000 л са енергийните и над 289 000 л са алкохолните продукти, за които е установено нарушение на акцизното законодателство. Два пъти повече в сравнение с предходната година е количеството етилов алкохол. Успешна беше 2016 г. и от гледна точка на борбата с наркотрафика. В резултат на действията на митническите служители бяха задържани близо 58 кг кокаин, а общото задържано количество наркотични вещества и прекурсори е нараснало три пъти в сравнение с предходната година.

През изтеклата година границите често бяха във фокуса на общественото внимание. Проблемът с мигрантите постави на изпитание много европейски държави, включително България. Брекзит хвърли сянка на съмнение върху общата европейска идея, но в същото време показа, че свободната търговия е благо, което никоя държава не желае да загърби с лека ръка. У нас теми като контролът и цените на горивата бяха основни за политиците, медиите и гражданите. Всички тези обществено-политически казуси показаха колко ключова е работата на българските митници – от гледна точка на фиска, но и от гледна точка на сигурността и безопасността на гражданите, на икономическите оператори, на държавата и на Европейския съюз.

Мисията на митническите органи, свързана с финансовите интереси на Съюза и на нашата държава, защитата от нелоялна и незаконна търговия, гарантиране сигурността и безопасността на Съюза и неговите жители, тясното сътрудничество с другите органи поставя пред митническите служители високи изисквания, затова Агенция „Митници" продължава да усъвършенства политиката си за обучение и подбор на служителите. За поредна година не липсваха широко отразявани от медиите акции срещу митнически служители. Те отново ни поставиха пред трудни комуникационни ситуации – публично и вътре в системата. И макар негативните последици върху мотивацията на митническите служители да са налице, опитът ни научи, че както борбата срещу контрабандата, така и тази срещу корупцията са един непрекъснат процес. Те са част от цялостните процеси в държавната политика и в никакъв случай не противоречат на европейския облик на българската митническа администрация. Те са просто работа, която трябва да вършим упорито, ежедневно и целенасочено, с мисъл и със знание, с анализ и със стратегия.

Международният ден на митниците през 2017 г. се отбелязва под мотото „Анализ на данни за ефективно управление на границите". Чрез своя отчет Агенция „Митници" не само популяризира резултатите от работата си, но и публично представя своите усилия в областта на събирането и анализа на данни като ключов елемент в процеса на модернизиране на митническата работа. За нас данните имат най-голяма стойност, когато се използват ефективно и ефикасно. Тогава те изиграват в пълна степен ролята си при взимане на информирани решения, особено в контекста на сложните и променящи се предизвикателства, с които митниците се сблъскват ежедневно.

През изминалата 2016 г. Агенция „Митници" отново надскочи своите предишни резултати и в този смисъл ефективността на администрацията ни не може да бъде оспорена. През настоящата година българската митническа администрация ще продължи да усъвършенства процедурите за контрол и обслужване на икономическите оператори, ще продължи да се адаптира към променящия се нормативен, административен и бизнес свят и ще разработва нови модели за ефективна и ефикасна работа, които в крайна сметка да доведат до още по-добри резултати.

Розалия Димитрова
Директор на Агенция „Митници"

ПРИХОДИ ОТ АКЦИЗИ, ДДС ПРИ ВНОС И МИТА

През изминалата 2016 г. българската икономика отбеляза видимо оживление. Независимо от натрупването на външно (несигурността, породена от референдума в Обединеното кралство за членството му в ЕС) и вътрешнополитическо напрежение, довело в края на годината и до оставка на правителството, икономическата активност в страната нараства, а темпът на растеж на БВП през 2016 г. (3.5% по данни за деветте месеца на 2016 г.) значително надвишава годишните очаквания (2.4% прогнозен ръст на годишна база) и изпреварва този през предходната година (3.0%). Спадна безработицата, нарасна заетостта, а с тях се увеличи и вътрешното потребление, като по данни на Националния статистически институт (НСИ), към края на третото тримесечие на 2016 г. този показател е с 0.4% над планирания на годишна база. Търговското салдо на страната бе подобрено, което бе предопределено от по-голямото понижение на вноса спрямо износа.

В подкрепа на усилията на Министерство на финансите за постигане на положителен ефект от засилените действия при администриране на приходите, през 2016 г. Агенция „Митници" значително подобри ефективността на публичните услуги за гражданите и бизнеса като фактор, стимулиращ икономическата активност. За това допринесе и участието на служители от Агенция „Митници" при изготвянето на Решение № 593 от 20 юли 2016 г. на Министерски съвет за условията и реда за разплащанията на разпоредители с бюджет по договори (РМС № 593) и Указание № УК-2 от 29 юли 2016 г. на министъра на финансите относно прилагането му. РМС № 593 е мярка, с която ефективно се защитава фискалната позиция и се оптимизира процесът по събиране на бюджетните приходи от мита, данъци, задължителни осигурителни вноски и други публични вземания, събирани от НАП и Агенция „Митници".

Прилагането на комплекс от мерки и дейности, насочени към повишаване събираемостта на приходите, използването на модерни методи за оценка и анализ на риска, с оглед ефективното противодействие на нарушенията с акцизни стоки, разследването и противодействието на измамите и нарушенията на митническото законодателство, както и на серия от мерки, засягащи движението на стоки, подлежащи на забрани и ограничения, доведе до по-високи от планираните приходи при всички данъчни приходоизточници, администрирани от Агенция „Митници". Още по-значим е този резултат на фона на регистрирания през 2016 г. спад във вноса от трети страни (3.1%), основно поради спада на индекса на цените при внос (5.7% за първото полугодие и 6.8% за третото тримесечие на 2016 г., по данни на НСИ).

В изпълнение на стратегическите си цели и в частност защитата на финансовите интереси на Република България и на ЕС, през 2016 г. Агенция „Митници" внесе в държавния бюджет общо 8255.3 млн. лева приходи от мита, ДДС при внос, акцизи и глоби. Сумата е с 2.4% над постъпленията през 2015 г. и с 3.5% над приходите, заложени в Закона за държавния бюджет на Република България (ЗДБРБ) за 2016 г. Чрез постигнатите резултати Агенция „Митници" допринесе за реализирането на положително бюджетно салдо по консолидираната фискална програма и за изпълнението на препоръките на Съвета на Европейския Съюз за качество и устойчивост на публичните финанси и отговорни национални фискални политики, които зачитат общите фискални правила.

ПРИХОДИ ОТ АКЦИЗ

През 2016 г. Агенция „Митници" събра 4877.6 млн. лева нетни приходи от акциз. От тях 4805.0 млн. лева е сумата, ефективно постъпила в държавния бюджет, 1.7 млн. лева са сумите, погасени с ваучери, представени от земеделските производители за зареждане на горива, и 70.9 млн. лева е размерът на акциза, преведен на Министерство на земеделието и храните (МЗХ), във връзка с прилагането на схема за държавна помощ „Помощ под формата на отстъпка от стойността на акциза върху газьола, използван в първичното селскостопанско производство".

Общият размер на акциза, събран от Агенция „Митници" през 2016 г. надвишава с 6.8% приходите от акциз, събрани през 2015 г. и с 4.4% – планирания годишен размер. По групи стоки нетните приходи от акцизи през 2016 г. се разпределят, както следва (графика 1):

- приходи от акциз за тютюневи изделия – 2304.0 млн. лева;
- приходи от акциз за горива – 2202.4 млн. лева;
- приходи от акциз за високоалкохолни напитки – 214.4 млн. лева;
- приходи от акциз за бира – 81.3 млн. лева;
- приходи от акциз за други акцизни стоки – 75.5 млн. лева.

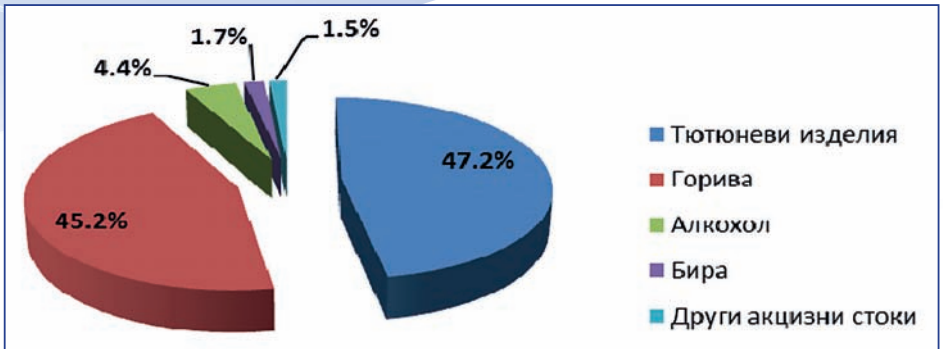

Графика 1: Структура на нетните приходи от акцизи през 2016 г., по групи стоки

ГОРИВА

Нетните приходи от акциз за горива са с дял 45.2% от общите нетни приходи от акцизи. През 2016 г. те са в размер на 2202.4 млн. лева (вкл. сумите, погасени с ваучери за земеделски производители и сумата на акциза, преведен на МЗХ) и бележат увеличение от 4.0% или 85.1 млн. лева повече в сравнение с 2015 г. Сумата на акциза за горива, ефективно постъпила в държавния бюджет през 2016 г., е 2129.8 млн. лева, което е с 53.1 млн. лева (2.6%) повече от събраната през 2015 г. (графика 2).

Събраният акциз за освободен за потребление газьол и керосин формира основната част от приходите от акциз за горива (71.2% дял). Брутният размер на събрания акциз за газьол и керосин през 2016 г. е 1750.0 млн. лева, което е с 54.1 млн. лева (3.2%) повече спрямо 2015 г. Произведените и внесени количества газьол и керосин, за които е заплатен акциз (с приложена ставка, различна от нула лева), през разглеждания период са 2829.5 млн. л, което представлява ръст от 3.4%. Сумата на акциза за газьол и керосин, ефективно постъпила в държавния бюджет през 2016 г. (касово изпълнение), е 1496.4 млн. лева, което е със 7.8 млн. лева (0.5%) повече от събраната през 2015 г.

Приходите от акциз за бензин представляват 21.0% от нетните приходи от акциз за горива. Произведените и внесени количества бензин, за които е заплатен акциз (с приложена ставка, различна от нула лева), през разглеждания период са 652.5 млн. л, което представлява ръст от 3.7%. Ефективно постъпилите суми от акциз за бензин се увеличават със 7.9% (от 428.7 млн. лева през 2015 г. на 462.5 млн. лева през 2016 г.).

ТЮТЮНЕВИ ИЗДЕЛИЯ

Приходите от акциз за тютюневи изделия през 2016 г. възлизат на 2304.0 млн. лева (увеличение от 10.7% спрямо 2015 г.) и формират 47.2% от общите приходи от акцизи. През 2016 г. се отчита увеличение от 5.1% в количествата на обложените с акциз цигари (от 13.161 млрд. къса за 2015 г. на 13.834 млрд. къса за 2016 г.). Средните ставки на акциза за цигарите за двете години са съответно 155.5 лева/1000 къса за 2015 г. и 163.5 лева/1000 къса за 2016 г. (5.1% ръст на средните ставки).

Акцизната ставка на тютюна за пушене през 2016 г. се запази (152 лева/килограм). Количествата тютюн за пушене, обложени с акциз, през 2016 г. се увеличават с 21.1% спрямо 2015 г. (от 220.7 тона

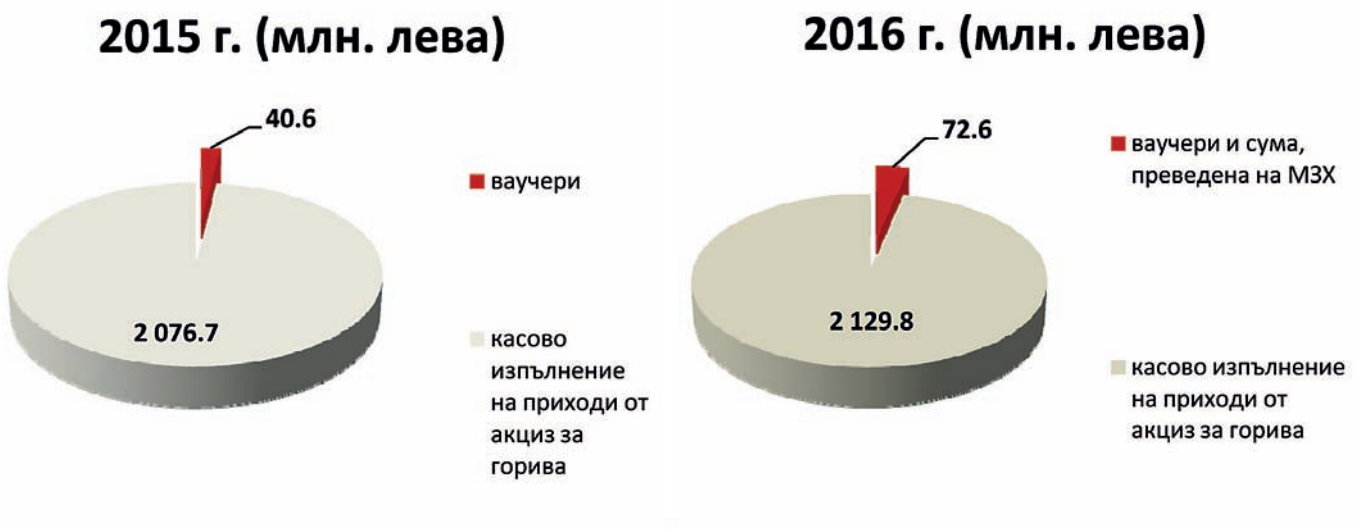

Графика 2: Нетни приходи от акцизи за горива (млн. лв.)

през 2015 г. на 267.3 тона през 2016 г.).

При обложените с акциз количества пури и пурети през 2016 г. се отчита ръст от 16.5% спрямо 2015 г. (от 7.7 млн. къса през 2015 г. на 9.0 млн. къса през 2016 г.).

АЛКОХОЛ И АЛКОХОЛНИ НАПИТКИ

Нетните приходи от акцизи за алкохола и алкохолните напитки (без междинните продукти) през 2016 г. възлизат на 295.7 млн. лева и отчитат увеличение от 6.2% спрямо 2015 г. Тази група стоки формира 6.1% от общите приходи от акцизи.

Основна част от приходите са от акциз за етилов алкохол (214.4 млн. лева), които се увеличават с 6.6% спрямо предходната година. Количествата етилов алкохол, обложени с акциз, за 2016 г. се увеличават с 10.2% спрямо 2015 г.

Постъпленията от акциз за бира през 2016 г. са 81.3 млн. лева, което е с 4.0 млн. лева повече спрямо предходната година (ръст от 5.1%). Приходите от акциз за бира имат сравнително малък дял (1.7%) в общите постъпления от акцизи. Освободените за потребление количества бира за 2016 г. са 56.2 млн. хектолитра за градус Плато и отбелязват ръст от 4.7% спрямо 2015 г.

ПРИХОДИ ОТ ДДС ПРИ ВНОС

През 2016 г. от ДДС при внос на стоки от трети страни бяха събрани приходи в размер на 3272.5 млн. лева, с 3.9% над планираните за 2016 г. Този резултат е постигнат в условията на една доста неблагоприятна икономическа обстановка, а именно спад на годишна база в борсовите цени (в долари) на суровините, които формират основна част от вноса от трети страни – суров нефт за тип „Брент" (15.9%), никел (19.1%), мед (11.7%), алуминий (3.6%). Най-голям спад (18.2%) на цените при внос на стоки, пораждащ ДДС, се наблюдава при горивата и смазочните материали, като това е и основният фактор, който определя намаляването на приходите от ДДС при внос (3.1%) през 2016 г. спрямо 2015 г. През изминалата година спад се регистрира и при стоките от групата на промишлените доставки с 9.8%, потребителски стоки – с 1.7% и транспортно оборудване – с 0.7%. При инвестиционните стоки цените при внос се запазват, а при храните и напитките нарастват с 1.2%.

В количествено изражение вносът нараства средно с 2.1% на годишна база. По групи стоки, физическите обеми бележат ръст при енергийните продукти с 2.8%, промишлените доставки – с 5.6%, храните и напитките – с 8.2%, инвестиционните стоки – с 8.9%, транспортното оборудване – с 12.2% и потребителските стоки – с 16.2%.

Приходите от ДДС при внос от трети страни през 2016 г. са формирани от следните основни групи стоки (графика 3).

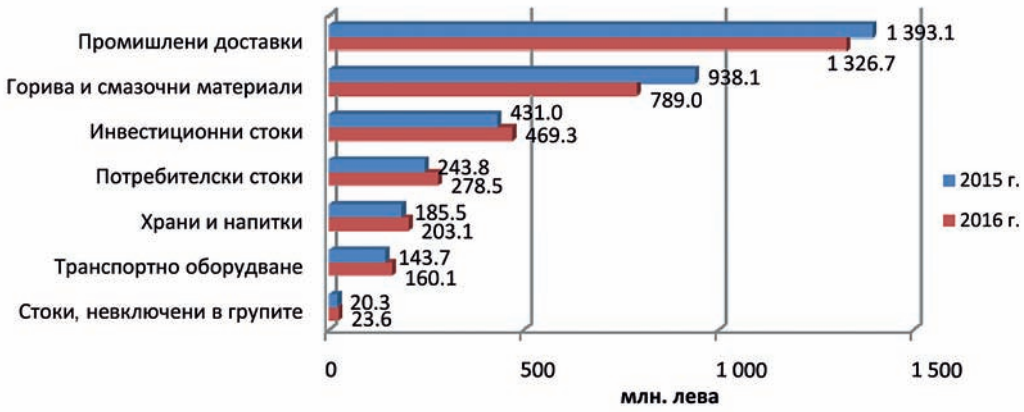

Графика 3: Приходи от ДДС при внос от трети страни, по основни стокови групи през 2015 г. и 2016 г.

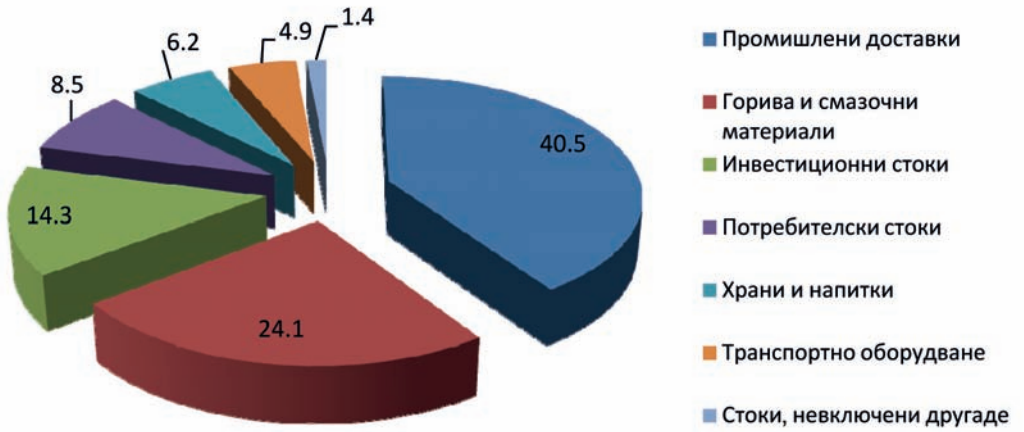

Графика 4: Структура на приходите от ДДС при внос, по стокови групи (%)

Разпределението на приходите от ДДС при внос по стокови групи е показано в графика 4.

ПРОМИШЛЕНИ ДОСТАВКИ

През 2016 г. приходите от ДДС при внос на стоки – промишлени доставки, са в размер на 1326.7 млн. лева и намаляват с 66.5 млн. лева (4.8%) спрямо същия период на предходната година.

Регистрира се спад в приходите от ДДС при внос на мазут, като същите намаляват от 64.0 млн. лева през 2015 г. на 43.7 млн. лева през 2016 г. (20.4 млн. лева по-малко ДДС при внос на мазут, спад с 31.8%).

За 2016 г., при внос на чугун, желязо и стомана в бюджета постъпиха 201.7 млн. лева, или с 1.7% по-малко спрямо предходната година. Намалението на приходите от чугун, желязо и стомана се дължи основно на спада в цената на декларираните за внос количества през 2016 г. в сравнение с 2015 г.

При цветните метали приходите от ДДС при внос на промишлена мед достигнаха 108.0 млн. лева, отчитайки ръст от 7.3 млн. лева (7.3%) спрямо предходната година. Количествата нарастват с 25.2%, а цената при внос намалява с 14.3% на годишна база. От внос на алуминий в бюджета са постъпили 70.7 млн. лева или с 9.9 млн. лева (12.3%) по-малко спрямо предходната година. Количествата намаляват с 4.3%, както и цената при внос – с 8.5% на годишна база.

От внос на руди през 2016 г. постъпиха 141.2 млн. лева приходи от ДДС, което е с 57.7 млн. лева (29.0%) по-малко на годишна база. Количествата намаляват средно с 19.6%, съответно и цената при внос – с 11.4%.

ГОРИВА И СМАЗОЧНИ МАТЕРИАЛИ

През 2016 г. приходите от ДДС при внос на горива и смазочни материали достигнаха 789.0 млн. лева, като намаляха със 149.1 млн. лева (15.9%) спрямо 2015 г.

Постъпленията от внос на суров петрол са в размер на 658.6 млн. лева, при 776.0 млн. лева за 2015 г. Намалението на приходите се дължи основно на спад в цените. Динамиката на приходите от ДДС, в зависимост от изменението на физическия обем, цената и валутния курс, се разпределя, както следва:

- ефектът от ръста на количествата с 4.4% се изразява в увеличение на приходите с 34.0 млн. лева;
- ефектът от спада на цената с 18.7% (от 51.2 долара/барел през 2015 г. на 41.7 долара/барел през 2016 г.), измерена в щатски долари, се изразява в спад на приходите със 151.1 млн. лева;
- ефектът от спада в курса на долара спрямо лева се изразява в спад на приходите с 0.3 млн. лева.

Нетният ефект е 117.5 млн. лева (15.1%) по-малко приходи от ДДС при внос на суров петрол.

ИНВЕСТИЦИОННИ СТОКИ И ТРАНСПОРТНО ОБОРУДВАНЕ

За разглеждания период приходите от ДДС при внос на инвестиционни стоки и транспортно оборудване са в размер на 629.4 млн. лева, като са нараснали с 54.6 млн. лева (9.5%) спрямо 2015 г.

При инвестиционните стоки се наблюдава ръст от 8.9% на внесените количества и запазване на ценовите нива при внос. За анализирания период са постъпили 469.3 млн. лева ДДС при внос или с 38.3 млн. лева повече спрямо 2015 г.

През 2016 г., от внос на транспортно оборудване са постъпили 160.1 млн. лева, с 16.3 млн. лева (11.4%) повече спрямо предходната година. Количествата внесени стоки се увеличават с 12.2%, а цените при внос намаляват с 0.7%.

ПОТРЕБИТЕЛСКИ СТОКИ

През 2016 г. приходите от ДДС при внос на потребителски стоки достигнаха 278.5 млн. лева, като са нараснали с 34.7 млн. лева (14.2%) спрямо предходната година. В количествено изражение вносът нараства с 16.2%, а цените намаляват с 1.7%. Потребителските стоки могат да бъдат разделени на стоки с дълготрайна употреба (ел. уреди, машини, бижута, мебели и др.), полудълготрайна употреба (пластмасови артикули, облекла, обувки и др.) и краткотрайна употреба (медикаменти, препарати и др.). В стойностно и количествено изражение и при трите подгрупи се наблюдава ръст, съответно:

- при стоките с дълготрайна употреба – ръст в количествата 15.2% и ръст в стойността 13.2%;
- при стоките с полудълготрайна употреба – ръст в количествата 34.8% и ръст в стойността 27.4%;
- при стоките с краткотрайна употреба – ръст в количествата 2.7% и ръст в стойността 3.4%.

ХРАНИ И НАПИТКИ

За анализирания период приходите от ДДС при внос на храни и напитки са 203.1 млн. лева, като са нараснали със 17.6 млн. лева (9.5%) спрямо 2015 г. Физическите обеми се увеличават с 8.2%, съответно и цените – с 1.2%.

Най-голям дял (16.1%) в приходите от ДДС при внос на храни и напитки имат стоките от глава 17 по Комбинираната номенклатура (КН) (захар и захарни изделия). От внос на захар и захарни изделия за 2016 г. са събрани 32.6 млн. лева приходи от ДДС при внос, при 23.9 млн. лева за 2015 г. (ръст от 36.4%).

На второ място се подреждат стоките от глава 08 по КН (плодове, годни за консумация) с дял от 11.2%. При тези стоки през разглеждания период се регистрира ръст от 28.5% в приходите от ДДС при внос. През 2016 г. от внос на плодове са събрани 22.8 млн. лева при 17.8 млн. лева за 2015 г.

На трето място са стоките от глава 18 по КН (какао и продукти от какао) с дял от 10.9%. От внос на какао и продукти от какао са събрани 22.1 млн. лева приходи от ДДС при внос, при 24.5 млн. лева за 2015 г.

На четвърто място са стоките от глава 07 по КН (зеленчуци, годни за консумация) – дял от 10.1%. От внос на зеленчуци са събрани 20.6 млн. лева приходи от ДДС при внос, при 19.7 млн. лева за 2015 г. Основно са се внасяли домати, фасул, краставици и други пресни или охладени зеленчуци.

На следващо място са стоките от глава 09 по КН (кафе, чай мате и подправки) с дял от 10.1%. От внос на стоки от групата са събрани 20.4 млн. лева приходи от ДДС при внос, при 21.6 млн. лева за 2015 г.

ПРИХОДИ ОТ МИТА

Събраните мита през 2016 г. са в размер на 173.1 млн. лева. Това представлява 115.4% изпълнение на заложения в Закона за държавния бюджет размер на приходи от мита и 8.9% ръст спрямо 2015 г. Основните причини за по-доброто изпълнение на приходите от мита през 2016 г. са:

- ръст на физическите обеми на стоки, за които са били приложими високи ставки на митата;
- увеличение във физическите обеми на стоки, за които през 2016 г. са отпаднали действащите през 2015 г. защитни мерки;
- разширяване на обхвата на защитните мерки на търговската политика на ЕС и прилагането на антидъмпингови ставки на митата.

В стоковата структура на приходите от мита за 2016 г. най-голям дял имат следните основни групи:

- „Автомобилни превозни средства, трактори, мотоциклети и велосипеди и други сухопътни превозни средства, техните части и принадлежности“;
- „Електрически машини и апарати“;
- „Ядрени реактори, котли, машини, апарати и механизми; части за тези машини или апарати“;
- „Пластмаси и пластмасови изделия“;
- „Алуминий и изделия от алуминий“.

Митата, събрани от внос на стоки с произход Китай, възлизат на 81.1 млн. лева и са с 8.9 млн. лева повече от тези през 2015 г. Те формират 46.8% от общия обем на митата през 2016 г. На второ място по приходи от мита е вносът на стоки с произход Русия – 14.9 млн. лева, ръст от 3.2 млн. лева и относителен дял от 8.6%. Следват Япония с 8.2 млн. лева (4.7% дял) и САЩ – 8.1 млн. лева (4.7% дял).

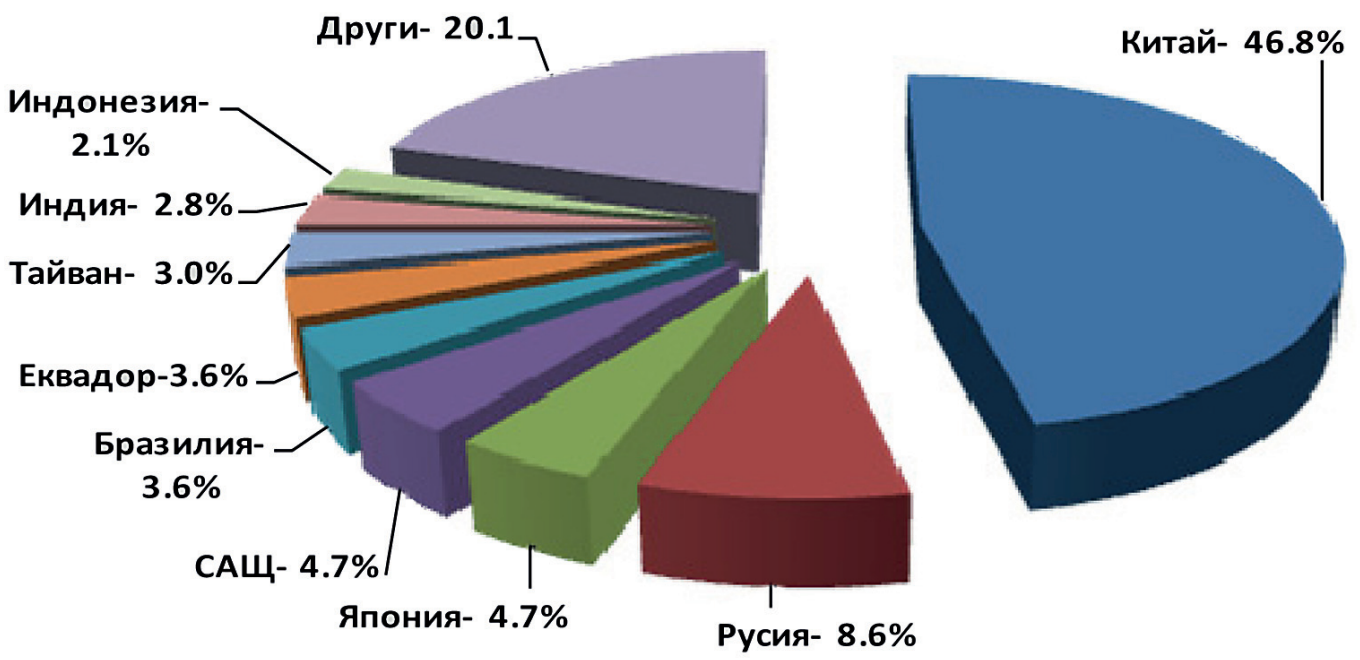

Графика 5: Структура на приходите от мита, в зависимост от държавата на произход на внасяните стоки

МИТНИЧЕСКИ, АКЦИЗЕН И ВАЛУТЕН КОНТРОЛ И ПРЕВЕНЦИЯ

ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА МИТНИЧЕСКИТЕ, АКЦИЗНИТЕ И ВАЛУТНИТЕ НАРУШЕНИЯ И НЕЛЕГАЛНИЯ ТРАФИК НА НАРКОТИЧНИ ВЕЩЕСТВА, ПРЕКУРСОРИ И ОРЪЖИЕ

През 2016 г. митническите органи, при осъществяване на контролните си функции и реализиране на административнонаказателна отговорност на лицата, нарушили Закона за митниците, Закона за акцизите и данъчните складове (ЗАДС) и Валутния закон, съставиха общо 5454 акта за установяване на административни нарушения (увеличение от около 5.0%) и издадоха 5702 наказателни постановления.

Сравнително висок остана броят на установените случаи на административни нарушения по ЗАДС, като съставените актове за установяване на административни нарушения през годината са 2415, а издадените наказателни постановления са 3669.

По Закона за митниците бяха съставени 2934 акта за установяване на митническо нарушение, което е с 5.9% повече от съставените през 2015 г. Броят на издадените наказателни постановления по Закона за акцизите е 1983.

Увеличаване броя на съставените актове за установяване на административни нарушения се констатира и по Валутния закон – съставени са общо 105 акта, с 45.8% повече спрямо 2015 г. Издадени са 50 наказателни постановления по Валутния закон.

Значителен е броят (527) на административнонаказателните производства, приключили със споразумение между административнонаказващите органи в Агенция „Митници“ и нарушителите. Спрямо предходната година този показател отчита увеличение от около 49.0%.

По реда на Наказателно-процесуалния кодекс са образувани общо 534 досъдебни производства. С най-голям дял при проведените разследвания са престъпленията, свързани с продажба и държане на акцизни стоки без бандерол (290, 2.0% повече в сравнение с 2015 г.), следват престъпленията, свързани с контрабанда (226) и престъпленията, свързани с валутния режим (16).

БОРБА С КОНТРАБАНДАТА И НЕЛЕГАЛНАТА ТЪРГОВИЯ С АКЦИЗНИ СТОКИ

През изминалата 2016 г. основен приоритет за митническата администрация бе превенцията на данъчните измами с акциз, отклоняването от облагане с акциз, както и борбата с контрабандата на тютюневи изделия.

Предвид набелязаните рискове и поставената приоритетна задача за засилване контрола на производството и разпространението на етилов алкохол и алкохолни напитки, през летния туристически сезон бе създадена необходимата организация за осъществяване на контрол по българското Черноморие. В хода на извършените проверки бяха установени нарушения на ЗАДС в данъчни складове за производство на алкохолни напитки, разкрито бе нелегално производство на алкохолни напитки, както и държане и продажба на алкохолни напитки, за които не е бил начислен, заплатен или обезпечен дължимият акциз (в редица търговски обекти, както и частни имоти).

В периода от края на месец август до началото на месец ноември, с участието на митнически служители от цялата страна бе осъществен засилен контрол, чрез постоянно присъствие (мониторинг) в данъчни складове за производство и складиране на енергийни продукти, етилов алкохол и алкохолни напитки. В хода на проверките в два обекта са установени близо 31 хил. л спирт в нарушение на ЗАДС.

През месеците май и октомври 2016 г., с цел противодействие на измамите с базови масла, в рамките на работна група „V4“ бе проведена международната операция „CHESS KNIGHT IV“, в резултат на която в държавите участнички бяха извършени конфискации на енергийни продукти и разкрити маршрути и места, използвани като бази за съхранение и разпространение на моторни горива, представяни по документи като смазочни масла. През годината, въз основа на международна оперативна информация и анализа, извършван в специализираните звена на Агенция „Митници“, бяха предотвратени няколко опита за незаконно въвеждане на територията на страната на енергийни продукти, декларирани като смазочни масла, с цел неправомерното им използване като дизелово гориво.

В резултат на осъществения от митническите органи засилен контрол по реда на ЗАДС и Закона за митниците, при извършените физически проверки през 2016 г. са обезпечени като доказателства по реда на ЗАДС, задържани по реда на Закона за митниците и иззети по реда на Наказателно-процесуалния кодекс следните количества акцизни стоки:

- 229 713 л етилов алкохол, което е двойно повече в сравнение с количеството (112 727 л) през 2015 г. Задържани са и над 22 хил. л бира и над 37 хил. л вино. По усреднени показатели предотвратената щета за бюджета от незаплатен акциз през 2016 г., по отношение алкохолните продукти, е 1.7 млн. лева;
- 51 722 кг тютюн за пушене спрямо 28 811 кг за 2015 г. Това представлява с 80.0% повече тютюн за пушене през 2016 г., който митническите служители са обезпечили като доказателство, задържали и иззели. Предотвратената щета за бюджета от незаплатен акциз през 2016 г. е над 8.3 млн. лева., което е почти 2 пъти повече от предотвратената щета за 2015 г. (около 4.4 млн. лева.);
- 43 905 950 къса цигари. В сравнение с количествата през 2015 г. – 29 893 339 къса, се отчита ръст от 47.0%. Предотвратената щета за бюджета от незаплатен акциз през 2016 г. е над 7.1 млн. лева, което представлява 55.0% повече в сравнение с 2015 г. (около 4.5 млн. лева.);
- 440 тона енергийни продукти (предимно горива), за които по усреднени показатели дължимият акциз е в размер 0.3 млн. лева.

На база задържаните, обезпечени и иззети количества акцизни стоки, предотвратената щета за бюджета от незаплатен акциз се оценява на 17,4 млн. лева. Размерът на данъка върху добавената стойност само върху този елемент на данъчната основа възлиза на 3,5 млн. лева, следователно общата предотвратена щета за бюджета е приблизително 21 млн. лева.

Продължена бе практиката за участие на служители от Агенция „Митници“ в Междуведомствен координационен център за противодействие на контрабандата и контрол на движението на рискови стоки и товари, съвместно с Главна дирекция „Борба с организираната престъпност“ (ГД БОП) на Министерство на вътрешните работи .

През цялата 2016 г., чрез комуникационния канал ELO TO ELO, експерти на Агенция „Митници“ участваха в процеса по осъществяване на административно сътрудничество с държавите членки в съответствие с Регламент (ЕС) № 389/2012 г. на Съвета от 2 май 2012 г. относно административното сътрудничество в областта на акцизите и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2073/2004 г. (в сила от 1 юли 2012 г.), посредством Системата за движение и контрол на акцизни стоки (EMCS), чрез комуникационния канал ELO TO ELO.

ВАЛУТЕН КОНТРОЛ

В резултат на осъществените контролни действия през 2016 г. са образувани общо 112 административнонаказателни преписки по Валутния закон, като левовата равностойност на задържаната валута е 3 859 862 лева.

Митническите служители са задържали общо 57 792 г благородни метали, от които 32 513 г – изделия от злато на стойност 1 300 520 лева, което е 109.1% повече от 2015 г. и 25 279 г изделия от сребро на стойност 20 223.2 лева, което е 65.3% повече от 2015 г. Общата стойност на задържаните благородни метали за 2016 г. възлиза на 1 320 743.2 лева. Наложените глоби са в размер на 34 046 лева – с около 50.0% повече в сравнение с 2015 г. С влезли в сила наказателни постановления са отнети валута на стойност 763 962 лева и благородни метали, от които злато и златни изделия – 4546 г, и сребро и сребърни изделия – 11 256 г, на обща стойност 190 844.8 лева. Общата стойност на задържаните и отнети благородни метали за 2016 г. възлиза на 1 511 588 лева.

През 2016 г. митническите служители взеха участие в Международна операция „CHIMERA“, провеждана от Световната митническа организация (СМО), като Фаза 2 беше насочена срещу пренасяне на пари и платежни инструменти на приносител, свързани с незаконна дейност. Операцията беше фокусирана към високо рискови полети, предназначени за Леванта, Магреб и Сахел, райони, в които действат бунтовническите движения Исил и Ал Кайда.

ЗАЩИТА НА ПРАВА ВЪРХУ ИНТЕЛЕКТУАЛНАТА СОБСТВЕНОСТ

През 2016 г. е поискана намесата на българските митнически органи с 1293 заявления за прилагане на мерки за защита правата върху интелектуалната собственост. От тях съюзните заявления, подадени чрез митническите администрации на други държави членки на Европейския съюз, са 1183 броя. Националните заявления, подадени пред българската митническа администрация и одобрени от нея, са 110 броя.

Графика 6: Брой на национални и съюзни заявления, с които е поискана намесата на българските митнически органи съгласно Регламент ЕС № 608/2013 г.

През изминалата година действията на митническите органи по предотвратяването на нарушения на права върху интелектуална собственост са предприети в 435 случая. Осъществените през 2016 г. задържания, според вида на стоката и обекта на интелектуалната собственост, са 1990. Общият брой на задържаните артикули възлиза на 635 176.

Предприетите действия по предотвратяване на нарушения при внос на стоки са 39.0% от всички случаи, 60.0% са при проверки на транзитно преминаващи стоки през Република България за други държави и 1.0% при складиране, износ и претоварване. В 61.0% от случаите стоките са задържани при пътнически трафик, а в 39.0% – при търговски трафик.

И през изминалата година основните страни на произход на фалшифицирани стоки са Турция, Хонг Конг и Китай, както и Иран, Индонезия и др.

В 5.0% от всички 435 случая задържаните стоки са въведени на територията на страната с морски транспорт, 68.0% – с шосеен транспорт, 25.0% – с въздушен транспорт и 2.0% – с пощенски пратки. Задържаните артикули в проценти, според вида на из-

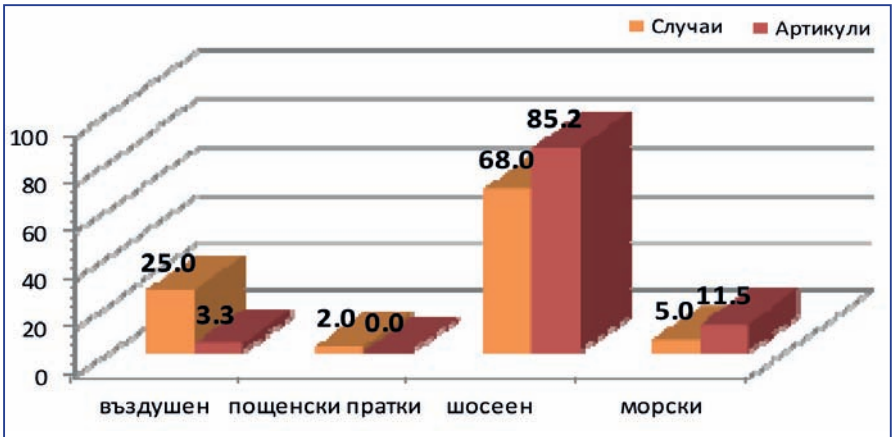

Графика 7: Задържани артикули и случаи в проценти, според използвания транспорт

Митница	Брой случаи
Бургас, от които на:	277
МП Лесово	17
МП Капитан Андреево	257
Варна	21
Пловдив	16
Русе	1
Лом	1
Аерогара София	108
Столична	11

Таблица 1: Брой случаи на задържания по митници

Облекла и аксесоари за облекла	267 152
Парфюми и козметика, и други артикули за грижа за тялото	45 262
Чанти, портфейли, портмонета и други подобни стоки	35 979
Играчки	29 057
Обувки, включително спортни	27 487
Часовници	24 168
Мобилни телефони, аксесоари и части	6 626
Етикети, стикери, емблеми, лепенки	4 204
Опаковъчни материали	2 787

Таблица 2: Най-често задържани стоки (в брой)

ползвания транспорт, са, както следва: въздушен – 3.3%; шосеен – 85.2%; морски – 11.5%, и пощенски пратки – 0.04%.

От всички 1990 задържания, 95.0% са предприети въз основа на подадено от правопритежателя заявление за намеса на митническите органи, а останалите 5.0% са ex-officio.

Най-често задържаните стоки през 2016 г. са облекла и аксесоари за облекла; парфюми и козметика; чанти, портфейли, портмонета; играчки; обувки и други. В сравнение с 2015 г. е нараснал броят на задържаните облекла, парфюми и козметика, играчки, часовници, чанти, портфейли, портмонета.

МЕЖДУНАРОДНИ ОПЕРАЦИИ

През изминалата година митническите органи се включиха активно в провеждането и организирането на регионални и международни операции по предотвратяване трафика на фалшиви и пиратски стоки:

- международна операция PANGEA IX, насочена срещу трафика на фалшифицирани лекарствени средства, закупени по Интернет и пренасяни в пощенски и куриерски пратки, проведена по инициатива на Световната митническа организация и Интерпол;
- Международна операция OPSON VI, насочена срещу разпространението на фалшифицирани и неотговарящи на стандарта хранителни продукти, проведена по инициатива на Интерпол и Европол;
- регионална операция KNOW HOW II, насочена срещу разпространението на фалшифицирани стоки и проведена в рамките на Целевата група за борба с контрабандата и измамата към Центъра за правоприлагане в Югоизточна Европа / ЦПЮЕ/;
- COPYCAT, насочена срещу трафика на фалшиви спортни стоки, във връзка с футболния турнир на УЕФА – ЕВРО 2016, проведена по инициатива на Митническата администрация на Франция и организирана със съдействието на ЕВРОПОЛ.

БОРБА С НАРКОТРАФИКА

Общото количество наркотични вещества и прекурсори, задържани от Агенция „Митници" през 2016 г., възлиза на 3721.655 кг, 5143 таблетки и 3 л в 99 случая. Наблюдава се нарастване спрямо предходната година, както при задържаните количества (три пъти), така и при броя на случаите (10.0%).

През изминалата година марихуаната беше най-често задържания вид наркотик на границите на страната. Митническите служители предотвратиха 21 опита за нелегален трафик и задържаха общо 636.701 кг марихуана. Нов момент е, че крайната дестинация на този вид наркотик все по-често е Турция. За там беше предназначено и най-голямото количество, задържано на 27 март 2016 г. на МП Калотина – 464.0 кг марихуана, укрита на множество места в конструкцията и товарното помещение на камион с черногорска регистрация.

През 2016 г. на българските граници отново най-многобройни са задържанията на хероин в леки автомобили с българска регистрация, както при влизане в страната от Турция, така и при изход в посока Западна Европа. За първи път през последните десет години, на Аерогара София беше задържан куриер, изнасящ хероин в куфар с двойно дъно.

През изминалата година служителите на Агенция „Митници" задържаха на изход в посока Турция рекордните за България 181.0 кг екстази, идващи от Холандия.

През 2016 г. митническите служители задържаха и 57.986 кг кокаин в 15 случая. Нов момент са заливанията на значителни за страната ни количества кокаин, превозвани с товарен сухопътен транспорт от Западна Европа през или за България. Пример за това са задържаните от митническите органи количества на вход в страната на МП Калотина (23.0 кг) и ГКПП Кулата (26.0 кг).

За първи път през 2016 г. митническите служители предотвратиха и два опита на нелегален трафик на значителни количества пре-прекурсори – 2 350.0 кг PMK-глицидат и 100.0 кг APAA. Крайната дестинация на тези химикали, произведени в Китай и без легално приложение, са нелегалните лаборатории в Белгия и Холандия, където се използват за производство на синтетични наркотици.

През 2016 г. отделите за борба с наркотрафика в системата на Агенция „Митници" взеха участие, самостоятелно или заедно с ГД БОП-МВР, в 6 международни операции по противодействие на международния трафик на наркотични вещества и прекурсори.

По линия на Световната митническа организация се проведе международна митническа операция „WESTERLIES 4" по противодействие на нелегалния трафик на метамфетамин, пренасян от пътници, пътуващи с въздушен транспорт.

В рамките на мултидисциплинарната платформа EMPACT на Европол бяха проведени:

➢ Операция „CICONIA ALBA", насочена към противодействие на международния трафик на кокаин и хероин;

➢ Операция „COSTALOT II", насочена срещу трафика на кокаин, пренасян с куриерски и пощенски пратки от Централна и Южна Америка, с акцент върху пратките от Колумбия;

➢ Операция „EVROS 2016", в две фази, насочена срещу нелегалния трафик на хероин през сухопътните българо-турски и гръцко-турски гранични контролно-пропускателни пунктове;

➢ Операция „TRANSBALKAN", съвместно с Митническата криминална служба на Германия, насочена срещу нелегалния трафик на наркотици на българо-турските митнически пунктове;

➢ Операция „BALKAN AIR", насочена срещу нелегалния трафик на кокаин чрез куриери, използващи въздушен транспорт.

През 2016 г. е създадена необходимата организация за безвъзмездно унищожаване на 1337.0 кг наркотични вещества по 2380 наказателни производства. През периода са приети за съхранение наркотици – веществени доказателства по над 5750 досъдебни производства, което е с близо 1/3 повече от 2015 г.

КОНТРАБАНДА НА ОРЪЖИЯ И БОЕПРИПАСИ

През 2016 г. са разкрити общо 11 случая на контрабанда на оръжия и боеприпаси, принадлежности и части за оръжия, при които са иззети и задържани 4 бойни пистолета от различни марки и калибри, 27 газови пистолета, 6043 броя патрони от различни видове и калибри, 10 въздушни пушки, 17 броя принадлежности и отделни части за оръжия – пълнители, муфи, оптически мерници и др.

През 2016 г. служителите на Агенция „Митници" взеха участие в 3 международни операции по противодействие на международния трафик на оръжия:

➢ Съвместна полицейско-митническа операция „APEC" (JPCO ARES) за борба с незаконния трафик на огнестрелни оръжия;

➢ Съвместна полицейско-митническа операция „Armstrong III" срещу незаконния трафик на огнестрелни оръжия в пощенски или експресни куриерски пратки;

➢ Глобална операция „CHIMERA", насочена срещу незаконния трафик на малки оръжия и леки въоръжения.

МИТНИЧЕСКИ МОБИЛНИ ГРУПИ

С цел засилване на митническия контрол и ефективно противодействие на нарушения на митническото и акцизно законодателство, екипите на митническите мобилни групи приоритетно провеждаха контролни действия на границите на страната. Служителите от сектора бяха командировани в различни периоди от време на територията на граничните контролно-пропускателни пунктове, които по предварителен анализ бяха определени за рискови, от гледна точка на нелегално пренасяне на стоки, парични средства, изделия от благородни метали и други, обхванати от разрешителни режими, нетарифни мерки или засягащи права на интелектуалната собственост. В резултат на засиленото присъствие по границите задържаните цигари през годината са в количество от 446 411 кутии, в сравнение спрямо 2015 г. – 122 245 кутии. Следва да бъдат отбелязани и случаите, при които от служителите на мобилните митнически групи, на МП Капитан Андреево са задържани 2 пистолета с 5200 броя патрони, 12.879 кг златни изделия и 33 кг хероин.

Високи резултати в противодействието на нелегалното разпространение на тютюн за наргиле бяха постигнати в резултат на сътрудничеството с куриерски фирми. В резултат от извършените проверки, включително съвместно с ГД БОП, в различни обекти на територията на град София са образувани общо 6 досъдебни производства за 4 721.615 кг тютюн за наргиле. Общото задържано количество тютюн за наргиле през годината е 6897 кг, в сравнение със 109 кг през 2015 г.

Значително е увеличението на задържания през 2016 г. нарязан тютюн за пушене – общо 29 656 кг, спрямо 685 кг през 2015 г. Само при една от проверките, на 19 и 20 февруари 2016 г., в град Луковит е разкрита нелегална база за производство на цигари в складови помещения на фирма. Иззети са 13 200 кг тютюн за производство на цигари, 240 кг тютюн на листа, 11 броя модули за машини за производство и материали за производство. В хода на проверката са открити и 2440 кутии цигари без български акцизен бандерол и 522 л ракия.

КОНТРОЛ СЪС СКАНИРАЩИ СРЕДСТВА

През 2016 г. служителите от Агенция „Митници“, ангажирани в дейности с източници на йонизиращи лъчения, извършиха 201 744 сканирания на пътни превозни средства, контейнери, товари и багажи с наличните мобилни, преместваеми и стационарни рентгенови системи. В резултат на рентгеновия контрол са извършени разкрития на големи количества цигари, наркотици, алкохол, тайници, изградени в автомобили. При рутинни рентгенови проверки на пътни превозни средства, при стриктно спазване на разписаните процедури, е предотвратено нелегалното преминаване на държавната граница на голям брой лица, укрити в тях.

ЛАБОРАТОРНИ АНАЛИЗИ И ПРОВЕРКИ

През 2016 г. в трите митнически лаборатории: дирекция „Централна митническа лаборатория" (ДЦМЛ) и лабораториите в Русе (МЛ Русе) и Пловдив (МЛ Пловдив) са постъпили 4522 заявки за изследване на общо 7786 проби от различни стоки. Лабораториите са извършили над 29 000 изпитвания, като са изготвени 4719 експертизи. Разпределението на пробите по лаборатории е следното: ДЦМЛ – 3433 броя експертизи, МЛ Пловдив – 3410 броя експертизи и МЛ Русе – 943 броя експертизи. (Графика 8).

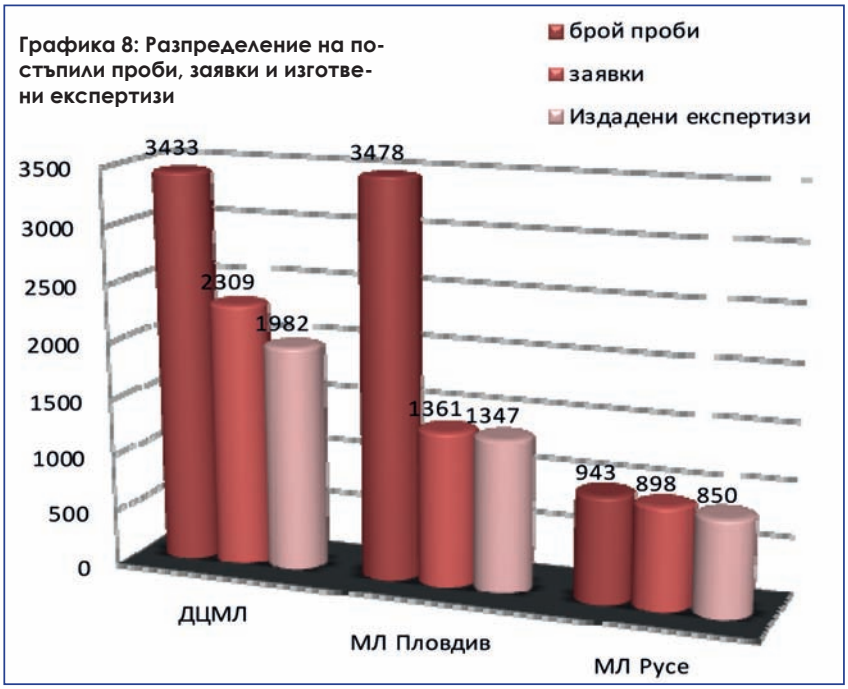

Графика 8: Разпределение на постъпили проби, заявки и изготвени експертизи

По видове стоки се запазва тенденцията най-голям да е делът на пробите от акцизни стоки – горива, алкохолни продукти, тютюн и тютюневи изделия – 70.0%.

Както се вижда от таблицата, профилът на изследваните проби съответства на техническата специализация на всяка от трите лаборатории, така че да постига необходимия капацитет за необходимостта от лабораторни изследвания за администрацията.

През изминалата година в ДЦМЛ са идентифицирани три нови за страната дизайнерски наркотика, които са предложени да се включат в „Наредбата за реда за класифициране на растенията и веществата като наркотични", както и две нови вещества, които се използват само за производство на прекурсори на наркотични вещества.

На основание чл. 12 от Закона за митниците, лабораториите са извършили и допълнителни административни услуги по извършване на научно-лабораторни изследвания и експертни становища по искане на външни заявители. За поредна година се увеличава броят на изследваните проби по възложени експертизи на акцизни стоки – главно тютюневи и алкохолни продукти за досъдебни производства от Министерството на вътрешните работи и съдебното производство.

Вид проби	ДЦМЛ	МЛ Русе	МЛ Пловдив
Енергийни продукти	958	737	0
Тютюневи изделия	884	89	1608
Алкохол и алкохолни напитки	862	68	1694
Наркотици и прокурсори	510	0	0
Проби за тарифно класиране	638	54	12
Проби, заявени от МВР	399	18	1497
Проби на външни заявители	79	4	18

Таблица 3: Разпределение на пробите по видове стоки и заявители

През 2016 г. митническите лаборатории обогатиха професионалната си практика чрез въвеждането на нови методи за изследване:

- Качествено определяне на никотин в проби от препарати за пушене на наргиле, посредством UV спектрофотометрия;
- Количествено определяне на моно- и диглицериди в масла чрез HPLC;
- Определяне на термичните характеристики на палмовите масла чрез DCS;
- Идентификация на сорбитанови емулгатори в растителни масла и мазнини чрез HPLC;
- Експресен метод за определяне съдържанието на ароматни съставки в нефтопродукти чрез твърдофазна екстракция;
- Количествено определяне на никотин в тютюн и тютюневи изделия – GC-FID;
- Определяне на ширината на тютюневи влакна.

През изминалата година и трите лаборатории преминаха успешно съответните надзори във връзка с акредитациите по изискванията на БДС EN ISO/IEC 17025:2006 – без констации за съществени несъответствия.

През 2016 г. една модернизация бе реализирана чрез доставка и пускане в експлоатация на нов газов хроматограф с пламъчно-йонизационен детектор в ДЦМЛ.

През годината служителите на лабораториите участваха в множество работни групи, някои от които са:

- специализиран курс във връзка с изследване на тютюн и тютюневи изделия за целите на ЗАДС;
- 6-ти Международен семинар на европейските митнически химици, проведен в град Амстердам, където са представени две презентации от българските лаборатории;
- SAMANCTA, организирана от Европейската мрежа на митническите лаборатории (CLEN);
- Активно участие в проектни групи към Европейската комисия и в дейностите на CLEN.

Експертите от трите лаборатории са преминали над пет вида специализирани курсове, с цел повишаване на квалификациите си.

През 2016 г., за доказване на своята професионална компетентност, митническите лаборатории взеха участие в три междулабораторни сравнителни изпитвания, съвместно с другите европейски митнически лаборатории в областта на горивата, спиртните напитки и захарните изделия.

За модернизацията на митническите лаборатории бяха специфицирани нуждите и подготвена техническа информация за доставка на ново оборудване, включително и за мобилна митническа лаборатория, която се предвижда да бъде пусната в действие през 2017 г.

ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ

Улесняването на законната търговия и борбата с измамите изискват опростени, бързи и стандартни митнически процедури. Промените в митническото законодателство, произтичащи от прилагането на Митническия Кодекс на Съюза в областта на одобрените икономически оператори (ОИО) и митническите опростявания, са свързани с допълнителни критерии и условия, които икономическите оператори следва да изпълняват.

От 1 май 2016 г. статусът на ОИО се предоставя чрез разрешение ОИО за митнически опростявания и разрешение ОИО за сигурност и безопасност, като двете разрешения могат да бъдат притежавани едновременно, при което се издава едно комбинирано разрешение. Статусът на ОИО е с неограничен срок на валидност и се признава във всички държави членки.

През 2016 г. са извършени 27 проверки на заявители и 6 проверки на титуляри на сертификати/разрешения за ОИО. Издадени са 6 броя Разрешения за одобрен икономически оператор (ОИО) „Митнически опростявания/Сигурност и безопасност“.

Важен аспект в дейността на звената за последващ контрол са проверките, извършвани на икономически оператори, след подадено заявление за издаване на разрешения по митническото законодателство, в т.ч. национални разрешения за: използване на опростявания, специални режими, за общо обезпечение, както и за освобождаване от общо обезпечение.

Звената за последващ контрол извършиха 115 проверки в рамките на последващия контрол и 13 последващи проверки на декларации, като установените нарушения, свързани с възникване на задължения за заплащане на държавни вземания, са на обща стойност 1 364 825 лева., в т.ч. мито – 162 554 лева., акциз – 42 829 лева и ДДС – 1 159 442 лева. Общата стойност на събраните суми към края на годината е 846 492 лева, в т. ч. мито – 113 017 лева, ДДС – 678 597 лева и лихви – 54 878 лева. Във връзка с извършените проверки са съставени 114 акта за установяване на митническо нарушение.

Важен инструмент за осъществяване на контрола по спазване на акцизното законодателство и установяване на задължения за акциз са ревизиите, извършвани от звената за последващ контрол. Приключени са общо 41 броя ревизии на данъчнозадължени лица за установяване на задължения за акциз, от които 19 броя са планови и 22 броя – извънпланови ревизии. Допълнително установените задължения за акциз, в резултат на ревизиите, са в размер на 3 212 238 лева, а задълженията за лихви – в размер на 821 219 лева. Погасените, чрез ефективно заплащане или чрез прихващане към края на годината задължения за акциз по издадените ревизионни актове, са в размер на 2 000 973 лева. Внесените лихви за просрочие възлизат на общо 612 481 лева.

Приключени са общо 860 броя проверки в рамките на последващия акцизен контрол, сред които проверки за установяване на факти и обстоятелства (ПУФО), насрещни проверки, проверки по делегация, проверки по прихващане и/или възстановяване.

РАЗВИТИЕ И ПРОМЕНИ В МИТНИЧЕСКАТА И ДРУГИТЕ ПОЛИТИКИ НА ЕС

Едно от основните предизвикателства, пред което бе изправена българската митническа администрация през 2016 г., бе осигуряване на правилното прилагане на Митническия кодекс на Съюза и пакета ново митническо законодателство от 1 май 2016 г., чиято цел е модернизиране на митническото законодателство и процедурите, както и използване на митническите информационни системи, така че да се улесни взаимодействието с митниците и дейността на икономическите оператори, като се намали административната тежест, и в същото време се гарантира сигурна и безопасна търговия със стоки.

Ново митническо законодателство:

- Регламент (ЕС) № 952/2013 г. на Европейския парламент и на Съвета от 9 октомври 2013 г. за създаване на Митническия кодекс на съюза (МКС);
- Делегиран регламент на Комисията (ЕС) 2015/2446 от 28 юли 2015 г. за допълнение на Регламент (ЕС) № 952/2013 г. на Европейския парламент и на Съвета за определяне на подробни правила за някои от разпоредбите на Митническия кодекс на съюза (ДР);
- Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/2447 на Комисията от 24 ноември 2015 г. за определяне на подробни правила за прилагането на някои разпоредби на Регламент (ЕС) № 952/2013 г. на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Митническия кодекс на съюза (РИ);
- Делегиран регламент (ЕС) 2016/341 на Комисията от 17 декември 2015 г. за допълнение на Регламент (ЕС) № 952/2013 г. на Европейския парламент и на Съвета, чрез преходни правила за някои разпоредби от Митническия кодекс на Съюза, за случаите, когато съответните електронни системи все още не са в действие, и за изменение на Делегиран регламент (ЕС) 2015/2446 (ПДР);
- Решение за изпълнение (ЕС) 2016/578, с което се установява Работната програма (РП) за Митническия кодекс на съюза;
- Закон за изменение и допълнение на Закона за митниците, обн. в Държавен вестник, бр. 58 от 2016 г.;
- Отмяна на Правилника за прилагане на Закона за митниците.

Изменени са разпоредбите, касаещи митническото представителство, с цел да се улесни дейността на икономическите оператори и намали административната тежест. Дейност по занятие срещу възнаграждение като митнически представител на територията на страната може да извършва лице, регистрирано по Търговския закон.

Пререгулирана е компетентността на митническите органи при издаването на разрешения и решения. С цел улесняване и ускоряване на административния процес е въведена нова възможност за връчване на решенията – по електронен път.

Обменът на информация между митническите органи и икономическите оператори от една страна, и между отделните митнически органи от друга, както и съхраняването на информацията, следва да се извършва чрез използване единствено на средства за електронна обработка на данни (електронно деклариране, подаване на заявления, предоставяне на разрешения).

Разширени са видовете и формите за обезпечаване размера на митническото задължение. Разпоредбите улесняват дейността на икономическите оператори и едновременно осигуряват сигурност за митническата администрация, че митническото задължение ще бъде погасено.

В Закона за митниците са включени разпоредби, свързани със специфичния контрол на кораби, влакове, въздухоплавателни средства, пътници и международни пощенски пратки, които бяха уредени в отменения Правилник за прилагане на Закона за митниците.

В съответствие с чл. 290 и 291 от Договора за функциониране на ЕС през 2016 г. българската митническа администрация продължи активно да участва в процеса за изменение и допълнение на митническото законодателство на Съюза и в изработването на ръководства за прилагане на съюзно ниво на законодателството.

Активно се участва и в разработването на процеса на изменение на Решение за изпълнение на Комисията от 29 април 2014 г. за установяване на Работна програма за Митническия кодекс на съюза, определяща списъка с електронните системи, които следва да бъдат разработени в тясно сътрудничество от държавите членки и Комисията, като последната система ще бъде въведена в края на 2020 г. На 15 април 2016 г. в бр. L 99/2016 на Официалния вестник на Европейския съюз е публикувано Решение за изпълнение (ЕС) 2016/578 на Комисията от 11 април 2016 г. за създаване на Работна програма относно разработването и въвеждането на електронните системи, предвидени в Митническия кодекс на съюза.

Извърши се пълен преглед на всички подзаконови нормативни актове, както и на административните процедури. Те бяха приведени в съответствие с новото митническо законодателство, като се отчете и преходния период до изграждане и подобряване на съответните електронни системи, предвидени в работната програма за Митническия кодекс на съюза. За планиране и развитие на митническите информационни системи в ЕС до края на 2020 г. се прилага обща програма в сектора, която цели осигуряване на предвидимист на администрациите и икономическите оператори. През 2016 г. българската митническа администрация взе участие в процеса по изменение и допълнение на програмата.

През 2016 г., в съответствие с чл. 290 и 291 от Договора за функциониране на ЕС, представители на Агенция „Митници“ активно участваха в дейността на работните органи към институциите на ЕС – комитетите и митническите експертни групи към ГД „Данъчно облагане и митнически съюз“, и в експертни и работни групи към други генерални дирекции в Европейската комисия, както и в работните експертни групи към Конвенцията за общ транзит, СМО, ИКЕ на ООН, като представяха позициите и провеждаха политиката за защита на интересите на Република България.

С оглед осигуряване на благоприятна среда за законна икономическа дейност, по искане на икономически оператори, през 2016 г. са издадени 167 обвързващи тарифни информации, 10 обвързващи информации по произхода, 24 разрешения за получаване на статут на одобрен износител по смисъла на правилата за произход към споразуменията за свободна търговия на ЕС с държави партньори, изразиха се 65 становища по проекти на двустранни и многостранни международни договори и спогодби, и 68 становища по проекти на нормативни и други актове, засягащи въпроси в областта на митническите освобождавания. Осъществи се постоянна дейност по следене правилното функциониране на националното приложение TQS (Quota), обмена на данни със системата Quota на ЕК и с локалните митнически уч-

реждения, с оглед българските икономически оператори да се възползват от разпределението на тарифните квоти, като през 2016 г. са администрирани 2423 искания за ползване на тарифни квоти. Пред Европейската комисия се представиха 2 искания на икономически оператори за продължаване действието на въведена автономна мярка за суспендиране на мито.

С цел създаване на условия за проследяемост и навременна информираност на икономическите оператори за приложимите тарифни мерки, забраните и ограниченията, се поддържа електронна версия на Интегрираната митническа тарифа, като за това се осъществи постоянно наблюдение на работоспособността на модулите от Системата за управление на Интегрираната тарифа (TARIC, TQS, Surveillance, Калкулатор). Постоянно се оказва съдействие в тълкуването на информацията в консултационния модул на TARIC и Калкулатора.

Активно се работи по изграждането на системата REX, във връзка с влизането в сила от 1 януари 2017 г. на използването на REX номера в процеса на митническото деклариране и обръщението към базата данни на Европейската комисия, във връзка с предоставяните от ЕС едностранни тарифни преференции по Общата схема за преференции.

Установяването на единна практика при прилагането на мерките на политиката за защита на живота и здравето на хората, животните и растенията, политиката на опазване на околната среда, опазване на културно-историческото наследство, на Общата селскостопанска политика и Общата политика в областта на рибарството, изисква институционализиране на взаимодействието и подпомагане на националните компетентни органи, отговорни за прилагането на съответните политики. Регулярно се съдейства на Министерство на околната среда и водите, Българската агенция по безопасност на храните, Министерство на културата, Министерство на здравеопазването, Министерство на земеделието и храните, Министерство на външните работи, Изпълнителната агенция по горите, Комисията за защита на потребителите, Държавната агенция за метрологичен и технически надзор, ДФ „Земеделие“ и др., съгласуват се позиции, рамкови позиции и указания в рамките на работните групи към СЕВ „Околна среда“, „Защита на потребителите“, „Конкурентоспособност“, „Търговска и външноикономическа политика“, „Земеделие“ и „Рибарство“.

От 15 ноември 2016 г. стартира прилагането на схемата за разрешителни FLEGT за вноса на дървесина и продукти от дървесина в ЕС, установена с Регламент (ЕО) № 2173/2005 г. FLEGT се основава на споразумения за доброволно партньорство между ЕС и държави партньори, като установените в тях договорености гарантират, че дървесината и продуктите от дървесина, изнасяни от държавите партньори на ЕС, са законно добити. За всяка пратка е необходимо разрешително FLEGT, издадено от съответния орган в държавата партньор, което да удостоверява законността на дървесината и изделията от дървесина. Агенция „Митници“ е националният компетентен орган, отговорен за прилагането на схемата FLEGT и комуникацията с ЕК.

Еднаквото прилагане на митническото законодателство от митническите служители и от икономическите оператори винаги е било приоритетна задача за Агенция „Митници“. За информирането на обществеността по въпросите на митническата дейност и за резултатите от нея е изготвена обща информация за приложимото митническо законодателство на Съюза, която редовно се актуализира в Интернет страницата на Агенция „Митници“, както и информацията, свързана с митническите режими и процедури, митническия статус на стоките, обезпеченията за потенциално и съществуващо митническо задължение, тарифното класиране, исканията за въвеждане на автономни мерки за суспендиране на митата и автономни тарифни квоти, валутните курсове, произхода на стоките, митническата стойност и митническите освобождавания, забраните и ограниченията, мерките на ОСП и ОПОР.

РАЗВИТИЕ И ПРОМЕНИ В АКЦИЗНАТА ПОЛИТИКА

Изключително активна и определяща беше ролята на Агенция „Митници“ през 2016 г. в процеса, свързан с преглед и изменение на съюзното и национално акцизно законодателство, както и за реализирането на националните политики в областта на приходите от акциз и контрола на акцизните стоки. Експерти от митническата администрация участваха в разработката на редица проекти на нормативни актове, с които бяха направени промени в акцизното законодателство.

По-съществените промени в националните нормативни актове са в насока:

- определен е специален ред за възстановяване на акциз върху закупен газьол, използван в първично селскостопанско производство, като Агенция „Митници“ възстановява частта от стойността на акциза, представляваща индивидуалните размери на държавната помощ, определени по реда на глава четвърта „а“ от Закона за подпомагане на земеделските производители, като превежда на Държавен фонд „Земеделие“ сумите за изплащане на земеделските стопани;
- уеднаквяване на терминологията, използвана в ЗАДС, с настъпилите промени в митническото законодателство;
- намаляване на административната тежест, чрез премахване на изискването да бъде представено удостоверение от НАП за наличието или липсата на публични задължения, като проверката ще бъде извършвана от митническите органи по служебен път;
- хармонизиране на ЗАДС с действащото законодателство в областта на търговията с природен газ и либерализацията на електроенергийния пазар. Въведени са норми, които изрично определят статута на лицата-търговци, по смисъла на законодателството на друга държава членка или държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, които могат да осъществяват дейност като регистрирани по ЗАДС;
- регламентирани са условията и реда за използване на технически устройства за целите на контрола по ЗАДС. Промяната е предпоставка за правилното и еднакво прилагане на разпоредбите от митническите органи, която ще даде правна сигурност за подлежащите на контрол по този ред лица;
- регламентиран е реда, по който следва да се предоставя данъчна информация, свързана с прилагането на ЗАДС;
- създадена е правна възможност, при която в случаите на чл. 42 и 43 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК), претърсването и изземването по реда на Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) да се извършва и от митническите органи;
- определяне на митническите лаборатории като звено, компетентно да се произнася по взетите проби за целите на контрола върху акцизни стоки, както и за определяне на показателите от значение за акцизното облагане;
- прехвърляне на дейността по приемане на уведомления за регистриране на продажна цена на тютюневи изделия или за промяна на регистрирана цена и издаване на удостоверения за регистрирана цена или за промяна на регистрирана цена от Министерството на финансите в Централното митническо управление на Агенция „Митници“. В тази връзка, през 2016 г. от директора на Агенция „Митници“ бяха издадени 105 броя удостоверения за регистрирана цена на тютюнево изделие или за промяна на регистрирана цена на тютюнево изделие;
- на основание чл. 103а, ал. 1 от ЗАДС е обнародвана Наредба – 7 от 19 септември 2016 г. за определяне на ред, начин и формат за изпращане на данните от средствата за измерване и контрол, с която се урежда реда, начина и формата за изпращане на данните от средствата за измерване и контрол на акцизни стоки в случаите на предаване по електронен път към автоматизираната система за отчетност на лицата и към информационната система на Агенция „Митници“.

Направените промени в националното акцизно законодателство са съгласувани с активното участие на бизнеса, като е търсен баланс между нуждите на бизнеса и защита интересите на фиска. В тази връзка са проведени и срещи с представители на икономическите оператори.

Представители на Агенция „Митници“ са участвали активно в срещи на работните групи в областта на акцизите към ЕК и в тази връзка са предложени съответните промени в националното законодателство.

ЕЛЕКТРОННИ МИТНИЦИ

ПОДДРЪЖКА НА РАБОТОСПОСОБНОСТТА НА ИНФОРМАЦИОННИТЕ СИСТЕМИ

От изключително значение за изпълнението на ангажиментите като митническа администрация на държава членка и като участник в инициативата „Електронни митници" на ЕС е изпълнението на регулярни дейности за осигуряване на непрекъсната работоспособност на националните системи, а така също и на системите, осигуряващи връзка с ЕС – Комуникационен център за връзка със системите на ЕС, Нова компютъризирана транзитна система (NCTS), Системата за контрол на износа – фаза 2, Системата за контрол на вноса – фаза 1, Системата за регистрация и идентификация на икономически оператори, Системата за управление на интегрираната тарифа (TARIC) и Системата за контрол на движението на акцизни стоки. Тези дейности се изпълняват непрекъснато и обхващат функционална и техническа поддръжка, наблюдение, подобряване работата на системите и отстраняване на грешки, внедряване на нови версии на информационните системи (графика 9).

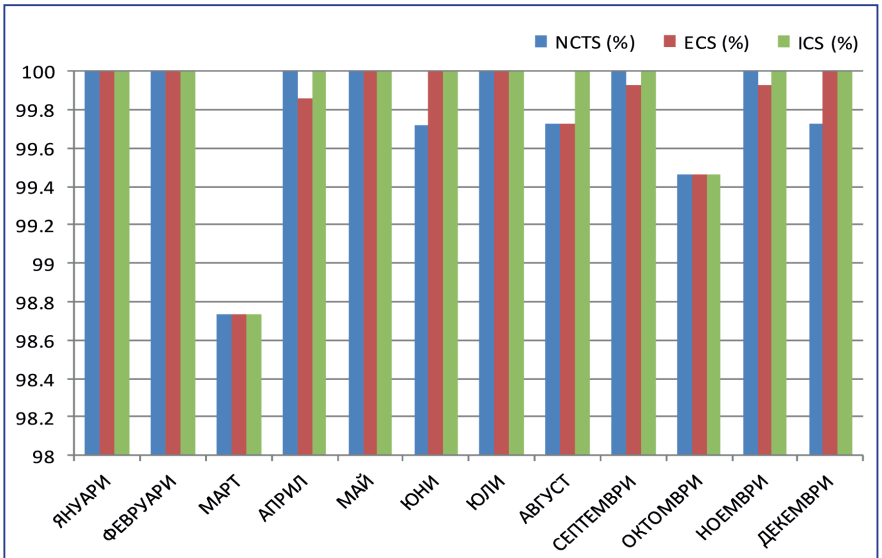

Графика 9: Работоспособност на митнически трансевропейски системи за движение на Агенция „Митници" през 2016 г.

Осигуряването на техническа и функционална помощ на потребителите на информационни системи и максимално бързото възстановяване на ИТ услугите, засегнати от инциденти, се осъществява чрез информационната система Сървис Деск. От 1 юли 2016 г. до Националната автоматизирана информационна система Сървис Деск – линията за поддръжка на всички участници в електронни митници, достъп имат вече и външни потребители. През годината екипите на Сървис Деск работиха изключително активно, като през 2016 г. бяха обработени над 17 000 регистрирани заявки за проблеми и инциденти с информационните системи на Агенция „Митници" (вкл. всички ИТ услуги и компоненти) и над 20 000 телефонни обаждания.

РАЗВИТИЕ НА ИНФОРМАЦИОННИТЕ СИСТЕМИ

Процесът на развитие и усъвършенстване на митническите информационни системи и въвеждането на нови модули и системи са част от предизвикателствата пред митническата администрация.

През 2016 г. бяха извършени дейности в посока поддръжка, актуализиране и усъвършенстване на функционалностите на информационните системи на Агенция „Митници", в т.ч. на електронния портал на Агенцията (eCustoms.bg), на системата за предоставяне на информация за управленски цели от митнически документи (МИС3А), на модул „Пътни такси и разрешителен режим" (ПТРР) и модули АНП и М3 на БИМИС. Добавени бяха нови функционалности в БИМИС по отношение обработката на митническа декларация при внасяне (МДВ) и подаването на придружаващи документи към МДВ по електронен път. Във връзка с произтичащите от преходния период ИТ мерки по въвеждане на Митническия кодекс на Съюза бяха актуализирани и усъвършенствани БИМИС, МОД, ITSM и NCTS.

В рамките на различни проекти по горецитираните договори бяха предавани версии, отстраняващи критични проблеми и въвеждащи заявени функционалности в системата за предоставяне на информация за упра-

Във връзка с измененията в акцизното законодателство се подобри и усъвършенства функционалността на системата БАЦИС, като се реализира подаване по електронен път на:

- искания за възстановяване;
- искане, отчет и опис за бандероли;
- искания за възстановяване на акциз за стоки, предназначени за дипломатически и консулски представителства;
- искания за възстановяване на акциз за акцизни стоки, реализирани в обектите за безмитна търговия.

вленски цели от митнически документи (МИСЗА). Това касае информация, извличана от системи като БИМИС, Българската акцизна централизирана информационна система (БАЦИС), ПТРР и СОРИ, имаща значение за текущата работа на агенцията, както и за данните, предоставяни на външни организации.

През 2016 г. бяха реализирани и внедрени в реална експлоатация нови функционалности, касаещи контрола върху високорискови и акцизни стоки на вътрешните граници на Република България.

Внедриха се в експлоатация версии на Системата за движение и контрол на акцизни стоки (EMCS) и на системата за обмен на акцизни данни (SEED) в съответствие с Главния план за EMCS на ГД „Данъчно облагане и митнически съюз“ в ЕК.

В рамките на проекта за усъвършенстване на БАЦИС бе извършена технологична модернизация на системата, в резултат на което бе постигнато подобряване на работоспособността и бързодействието и обслужването на икономическите оператори. Бяха определени и имплементирани ключови индикатори за мониторинг на работоспособността на модулите на БАЦИС и инструменти за мониторинг за проследяването на работата на сървърите на системата и на Интегрирано комуникационно устройство за наблюдение и контрол. В рамките на същия проект беше развит складът данни на Агенция „Митници“. Включена бе информацията от акцизните документи, а със средствата на IBM Cognos, с цел улесняване на управленските решения в акцизната област и повишаване на оперативния контрол върху процесите в нея, бяха изработени набори от справки за подпомагане на аналитичните и справочни дейности на експертите от администрацията, както и dash boards (табла с диаграми) за управленски цели.

ПОВИШАВАНЕ НА КАПАЦИТЕТА ЧРЕЗ Е-МИТНИЦИ

В продължение на започнатите процеси за автоматизация, свързани с прилагането на Митническия кодекс на съюза, въвеждане на Институционална архитектура на Агенция „Митници“ за всички системи и реализация на заложените цели и задачи в „Стратегия за развитие на електронното управление в Република България 2014-2020”, през 2016 г. се актуализира Секторна стратегия за развитие на електронното управление в Агенция „Митници“ – „Е-Митници“ 2016 – 2020 г. и пътна карта за реализацията ѝ. Изпълнението на мерките ще допринесе за автоматизиране на процесите, улесняване на общуването между бизнеса и администрацията, чрез предоставянето на качествени и лесно достъпни електронни услуги, спазване на принципите за електронно управление и създаване на предпоставки за безхартиена среда в административния процес.

През месец октомври 2016 г. Агенция „Митници“ сключи Договор № BG05SFOP001-1.002-0002-C01 с Управляващия орган на Оперативна програма „Добро управление“ за изпълнение на проект „Надграждане на основните системи на Агенция „Митници“ за предоставяне на данни и услуги към външни системи – БИМИС 2020 (фаза 1).

През месец ноември 2016 г. стартира и изпълнението на Дейност 1 „Въвеждане на Институционална архитектура на Агенция „Митници“ по отношение на Модул „Управление и администриране на Информационните системи в Агенция „Митници““ и реализиране на общностните функционални изисквания по отношение на Система за директен достъп на търговците до европейските информационни системи“.

През месец април 2016 г. между Министерство на финансите и Министерство на вътрешните работи бе подписана Инструкция за условията и реда за обмен на информация между органите на Министерство на вътрешните работи и Агенция „Митници“. На база на тази инструкция, чрез достъп до данни от информационни системи, се предоставя и получава справочна информация двадесет и четири часа в денонощието, седем дни в седмицата.

КАДРОВА ПОЛИТИКА И СТРУКТУРНИ ПРОМЕНИ

През 2016 г. завърши процеса по внедряване „Рамка на компетентностите за митническата професия в ЕС“ (РКМП). В тази връзка се изготвиха и утвърдиха нови длъжностни характеристики, в които задължително присъстват разписаните професионални компетентности за всяка длъжност. Утвърждаването на професионални стандарти при работата на митническите служители осигурява ефективно изпълнение на задълженията им, както и по-успешно прилагане на регламенти и инициативи от целия ЕС.

Процесът по интегриране на РКМП е непрекъснат и изисква действия за периодично обновяване и постоянно надграждане на знания и умения от страна на митническите служители, както и техният морален ангажимент за запазване на устойчиви професионални компетентности. Във връзка с това се наложи и разработването на нов Кодекс за поведение на митническия служител.

През 2016 г. са проведени 61 конкурсни процедури, вследствие на което са назначени 79 кандидати.

Интензивно се работи и за повишаване мотивацията на служителите в Агенция „Митници“, като чрез конкурентни подбори са повишени в длъжност 92 служители.

Поддържането на високи професионални стандарти и интегритет на служителите, както и превенцията и противодействието на корупцията и други неправомерни деяния, е една от приоритетните задачи в дейността на Агенция „Митници“. В тази връзка бяха разработени:

- проект на актуализиран Кодекс за поведение на митническия служител, който беше утвърден от министъра на финансите;
- нов образец на имотна декларация по чл. 10, ал. 6 от Закона за митниците;
- Наредба № Н-1 от 3 юни 2016 г. за условията и реда за извършване на изследване за професионална и психологическа пригодност, с която се предвижда, при назначаване и повишаване в длъжност в Агенция „Митници“, да се извършва тестово психологично изследване, измерващо професионално значимите психологически качества и личностни характеристики на кандидатите;
- методика за оценка на корупционния риск в Агенция „Митници“.

През 2016 г. са извършени над 160 вътрешни проверки. В резултат на тези проверки са образувани дисциплинарни производства срещу 51 служители, като са наложени 16 дисциплинарни наказания, в т.ч. са уволнени 4 служители. Извършени са планови проверки в митнически учреждения, свързани със създадената организация на работа и оценка на корупционния риск, както и планова проверка по имотното състояние на 300 митнически служители. Извършена е и вътрешна проверка по спазване на нормативно установени процедури при провеждането на обществени поръчки за периода 1 януари 2013 г. – 29 февруари 2016 г. Проведено е анкетиране на преминаващи през два митнически пункта пътници и превозвачи, като са анкетирани общо 427 граждани.

За оптимизиране работата на Агенцията и предприемане на ефективни мерки за предотвратяване на бъдещи корупционни практики с ПМС № 393/2015 г. за изменение и допълнение на Устройствения правилник на Агенция „Митници“ се закри Митница Свиленград.

С цел повишаване на административния капацитет, засилване функциите на отделни звена и по-ефективно и качествено осъществяване функциите на Агенцията, се увеличи щатът на Централно митническо управление. Разшириха се функциите на дирекция Митническо разузнаване и разследване, като се засили координацията, контрола и ръководството върху цялостната дейност в рамките на Агенцията със специализирано техническо оборудване и технически средства с източници на йонизиращи лъчения. Създаде се координационен център за анализ на рентгеновите изображения, получени в хода на митническия контрол, който обобщава резултатите, координира и контролира дейностите по извършването на анализа.

В съответствие с Наредбата за общите изисквания за оперативна съвместимост и информационна сигурност се създаде „Звено по мрежова и информационна сигурност“, на пряко подчинение на директора на Агенция „Митници“.

През 2016 г. се създаде дирекция „Управление на собствеността и логистика“, която освен основните дейности по управление и поддържане на граничните контролно-пропускателни пунктове, организира и осъществява материално-техническото снабдяване на Агенцията, методическото ръководство на дейността на митническите учреждения по разпореждането с изоставени и отнети в полза на държавата стоки.

С въведените промени в Наредбата за граничните контролно-пропускателни пунктове (Държавен вестник, бр. 45 от 2016 г., в сила от 14 юни 2016 г.) са разширени компетенциите на Агенция „Митници“.

ОБУЧЕНИЕ НА СЛУЖИТЕЛИ

Програмата за обучение през 2016 г. беше в съответствие със Стратегията на Агенция „Митници" за периода 2014-2017 г. и с целите и задачите, заложени в Годишния план на Агенцията за 2016 г., и насочена към гарантиране на правилното и еднакво прилагане на националното и на ЕС митническото законодателство.

През 2016 г. обучението в Агенция „Митници" имаше за цел да осигури усвояването и актуализирането на знания и умения на митническите служителите в съответствие с новото митническо законодателство. Основно постижение в областта на обучението и развитието на митническите служители беше финализирането на планираните дейности в рамките на процеса на внедряване на Рамката на компетентностите за митническата професия в ЕС, която обхваща новите изисквания по отношение на необходимите знания и умения на митническите служители в ЕС за прилагане на разпоредбите, влезли в сила от 1 май 2016 г.

В изпълнение на Годишния план за обучение на служителите, през 2016 г. бяха проведени 124 обучения, семинари и работни срещи на национално ниво и 198 – на регионално ниво.

Във връзка с предстоящото Българско председателство на Съвета на ЕС през 2018 г. 18 служители бяха обучени в Института по публична администрация в съответствие с функциите, които ще изпълняват.

Базовото обучение за служители от специализираната администрация също е приоритет в учебната дейност на Агенция „Митници". През годината стартираха 2 базови седеммесечни курса.

В рамките на инициативите за обучение на равнище ЕС бяха разработени 15 модула за електронно обучение по Програмата за електронно обучение по Митническия кодекс на Съюза (МКС): Общ преглед на МКС, Митнически режими и митнически декларации, Определяне на митническа стойност, Митнически решения, Специални режими, различни от транзит, ОИО, Износ, Обезпечение, Въвеждане на стоки и временно складиране, Митнически статус на стоките, Допускане за свободно обращение, Митническо задължение, Транзит, ОТИ, Произход на стоките. Всички модули са публикувани на Интранет страницата и са достъпни за ползване от служителите в Агенция „Митници".

Световната митническа организация (СМО) също предлага нови модули за електронно обучение, достъпни посредством платформата за обучение CLIKC, разпределени в 4 основни области: правоприлагане, процедури и улесняване, събиране на приходи и укрепване на капацитета. Актуализираният списък с модулите, както и указания за достъп са включени в Програмата за обучение през 2017 г.

В началото на 2016 г. се проведе поредно обучение на митнически служители по прилагането на Регламент (ЕС) № 608/2013 г. и по използването на системата anti-Counterfeit anti-Piracy Information System (COPIS).

През месец февруари служители от различни митници взеха участие в еднодневен семинар по продуктова идентификация, организиран от АРСИС Консултинг. Обучението имаше за цел да повиши професионалната квалификация на участниците, както и да придобият необходимите специфични знания, посредством които лесно и точно да разпознават и различават оригиналите продукти, означени с различни марки като Nike, Converse, Louis Vuitton, Christian Dior, Playboy, Nokia и други.

Представители на АРСИС Консултинг проведоха обучения по продуктова идентификация на стоки с търговска марка Cisco в пет митнически учреждения.

През месец април служители от митници Бургас и Пловдив взеха участие в семинар, организиран от Турку, Таджер и Турку, съвместно с Международната асоциация за защита на интелектуалната собственост REACT. Семинарът беше фокусиран върху борбата срещу фалшифицирането и включваше обучаваща сесия за правоприлагащите органи за практическо установяване на фалшиви продукти.

МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

Във връзка с изработването и прилагането на митническата политика на ЕС, представители на Агенция „Митници" взеха участие в работата на органи към Съвета на ЕС, най-многобройни от които бяха участията в работните групи „Митнически съюз" и „Митническо сътрудничество". Активно бе и участието в регулярните заседания на секциите към Комитета по митническия кодекс и Митническата експертна група, както и в други комитети и работни групи към ЕК.

През месец февруари ръководството на Агенция „Митници" взе участие в семинар на високо равнище по сътрудничество между митниците и други органи в борбата срещу нарушенията на права върху интелектуална собственост, проведен в Аликанте, Испания.

През месец април представител на Агенцията взе участие в десетата среща на Работната група на ASEM по митническите въпроси и 7-мия ден „ASEM митници – търговия". Бяха разгледани въпроси, свързани с прилагането на Митническия план за действие на ASEM – улеснение на търговията по митническите въпроси, координирано управление на границите, одобрени икономически оператори, защита на права върху интелектуална собственост, безопасност на продуктите и други.

През месец май делегация, ръководена от директора на Агенцията, участва в 83-та Среща на Клуба на Генералните директори на митническите администрации на държавите членки на ЕС и Турция, проведена в Словения. Бяха обсъдени развитието в управлението на реформата на Митническия съюз, сътрудничеството между митническите и данъчните администрации, ролята на митниците в борбата срещу тероризма, въвеждането на Митническия кодекс на Съюза и предизвикателствата занапред, и други.

През месец октомври в град Краков директорът на Агенция „Митници" участва в семинар на високо ниво „Електронната търговия – възможности или предизвикателство пред митниците на ЕС". Целта на семинара бе да се осигури политически форум за дискусия относно създаването на общ, координиран митнически подход към различните предизвикателства и заплахи, породени от увеличаването на мащаба на електронната търговия.

През 2016 г. директорът на Агенцията взе участие в три срещи на Групата по митническа политика и във втората среща на високо равнище на Генералните директори на митническите администрации на държавите членки на ЕС. Бяха обсъдени митнически въпроси от политически характер на европейско ниво, като ефективността и реформата за управлението на Митническия съюз, стратегията на ЕС за управление на митническия риск, и други.

Експерти от агенцията взеха участие в работните срещи на екип „Управление на риска" към Митнически експертен екип по източните сухопътни граници" (CELBET).

Започна подготовката на Агенция „Митници" за Българското председателство на ЕС през 2018 г.

МНОГОСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО

През 2016 г. Агенция „Митници" взе участие в 127/128-та сесии на Съвета на Световната митническа организация (СМО). Съветът одобри докладите в областта на тарифните и търговски въпроси, свързани с правилата за произход, митническата стойност и хармонизираната система, докладите на Комитета за борба с измамите и Постоянния технически комитет и докладите на Комитета за укрепване на капацитета и Подкомитета по интегритет, създаването на работна група по въпросите на електронната търговия, както и правилата за работа на тази група, прие Резолюция за ролята на митниците за предотвратяване на незаконния трафик на културни ценности и избра за председател на Съвета на СМО Руслан Давидов (Руска федерация). Подписан бе протокол между СМО, ЕК и Китай за започване на третата фаза на проекта „Интелигентни и сигурни търговски коридори", насочен към задълбочаване на сътрудничеството за обмен на данни между митниците на участващите в проекта страни и други.

През месец май директорът на Агенция „Митници" участва в редовната годишна конференция на Генералните директори на митническите администрации от регион Европа на СМО, проведена в столицата на Казахстан – Астана. Дискутирани бяха въпроси в областите: дигитални митници, управление на СМО, сътрудничество между митническите и данъчните администра-

ции и Споразумението на Световната търговска организация по улесняване на търговията.

През месец март бе взето участие в петата сесия на Финансовата консултативна група към Центъра за правоприлагане в Югоизточна Европа (SELEC). Бяха разгледани предложения за промяна на бюджета на организацията за 2016 г., предложение за бюджет на SELEC за 2017 г. и проект на 5-годишен финансов план за периода 2016-2020 г. През месец ноември директорът на Агенция „Митници" взе участие в 13-та среща на Съвета на SELEC в град Букурещ, Румъния, по време на която беше отбелязана и петата годишнина от създаването на Центъра. В присъствието на ръководителите на полицията и митническите администрации на държавите участнички бяха представени постигнатите резултати от Центъра и стратегията за бъдещето му развитие. Българската митническа администрация получи награда за иницииране и участие в операция в областта на борбата с наркотрафика, като беше подчертан приносът на страната ни в проектите за засилване на митническото и полицейското сътрудничество в тази област.

През месец септември в град Хага, Холандия, се проведе втората среща на Генералните директори на митниците и старши служители от митническите администрации, под домакинството на Европол. Основен фокус на форума, в който участие взе и директорът на Агенция „Митници", бе ролята на митниците и сътрудничеството между граничните агенции в борбата срещу тероризма и криминалните престъпления. Макар участието на митниците в тези процеси да е индиректно, тяхната роля е от изключителна важност, поради правомощията им по контрола на товарите и търговските потоци. Като положителен пример генералният директор на ГД „Данъчно облагане и митнически съюз" в ЕК Стефан Куест посочи практиката при сканиране на българските митници, която доведе до задържането на пратка от 200 кг хероин.

Представители на Агенция „Митници" участваха в многобройни заседания на различни работни органи и форуми на СМО, комитети, подкомитети, работни групи, технически срещи, обучителни семинари, експертни групи, съвместни конференции и други.

През ноември представител на Агенцията взе участие в 10-та Сесия на Контактния комитет на WCO/IATA/ICAO по въпросите на Предварителната информация за пътниците и Досиетата на пътниците API-PNR. В град Баку, Азербайджан, през ноември бе организиран съвместен регионален семинар на тема „Електронна търговия и дигитални митници", с подкрепата на Корейския фонд за митническо сътрудничество, Държавния митнически комитет на Република Азербайджан и Регионалното бюро на СМО за укрепване на капацитета за Европа, насочен към подобряване на знанията и засилване на съществуващите възможности на митническите администрации от региона на Европа по въпросите, свързани с трансграничната електронна търговия и използването на съвременни технологии в митническата среда, проучване на възможните решения за улесняване на законните превози и други.

ДВУСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО

През месец март 2016 г. в град Минск, Беларус, бе проведена двустранна среща на високо ниво между ръководителите на митническите администрации на България и Беларус, на която беше подписан Меморандум за разбирателство по въпросите на митническото сътрудничество между Агенция „Митници" на България и Държавния митнически комитет на Беларус.

През месец юни в град Одрин бе проведена двустранна среща на ръководителите на митническите администрации на България и Турция, по въпроси от взаимен интерес, като прилагането на Конвенцията за общ транзитен режим, сътрудничеството в областта на митническото правоприлагане, взаимодействието между двете митнически администрации на граничните контролно-пропускателни пунктове и други.

През месец септември Агенция „Митници" бе домакин в град Русе на двустранна среща на ръководителите на митническите администрации на Република България и Румъния, по въпроси, свързани с транзитния трафик, взаимното административно сътрудничество (включително митническа процедура 42), оперативното митническо сътрудничество и обмена на добри практики.

През месец ноември 2016 г. директорът на Агенцията, заедно с ръководена от него делегация, посети град Техеран, където бе проведена среща с ръководителя на митническата администрация на Ислямска република Иран. Бяха обсъдени състоянието и възможностите за засилване на двустранните българо-ирански отношения в митническата област, с акцент върху сътрудничеството в областта на митническото правоприлагане и борбата с незаконната търговия на стоки.

КОМУНИКАЦИЯ С ОБЩЕСТВЕНОСТТА

През 2016 г. на Агенция „Митници“ бе присъдена наградата „Икономика на светло“ на Асоциацията на индустриалния капитал в България. Българската митническа администрация бе посочена като пример за успехи в борбата със сивата икономика, както и за подобряване на бизнес средата. Като доказателство за тези постижения бяха посочени рекордно високи нива на събираемост през предходната година и постигнатите успехи в борбата с митническите и данъчни измами, и контрабандата.

И през 2016 г. Агенция „Митници“ продължи политиката си на активна комуникация с медиите и обществеността, като регулярно бяха организирани брифинги по повод значими резултати от дейността на митническата администрация. В секцията „Новини“ на интернет страницата на Агенция „Митници“ бяха публикувани над 350 съобщения, свързани с работата на митническата администрация и резултатите от нея, цитирани от национални и регионални медии, както и от международни агенции. Издадени бяха и седем броя на сп. „Митническа хроника“, един от които бе специално издание, посветено на Митническия кодекс на Съюза, чието прилагане започна от 1 май 2016 г.

Интернет страницата на Агенция „Митници“ продължи да бъде актуален и достоверен източник на информация за гражданите и бизнеса, като през годината бе актуализирана информацията във връзка с новия Митнически кодекс на Съюза.

За седма поредна година служителите на отделите „Борба с наркотрафика“ и „Митническо разузнаване и разследване“ на Митница Аерогара София организираха българското издание на кампанията Red Ribbon, в което се включиха над 250 деца от градовете София, Дупница, Правец и Благоевград. В продължение на инициативата „Превенция на риска от употребата на наркотици" в град Русе бе организирана мащабна презентация за над 500 ученици от 7 до 11 клас. Целта на програмата бе да запознае една от най-уязвимите групи – учениците, с видовете наркотични вещества, тяхното влияние и дългосрочно отражение върху организма и живота им като цяло. Подобни инициативи, организирани от или с участието на Агенция „Митници“ се проведоха и в градовете Благоевград, Лом, Видин и други.

През 2016 г. в Агенция „Митници“ са регистрирани над 356 528 документа, от които над 152 234 – входящи и над 68 808 – изходящи.

Активно използвана от бизнеса през годината бе услугата за предоставяне на удостоверение за наличие или липса на задължения за публични държавни вземания, събирани от митническите органи. В тази връзка бяха издадени над 639 писма/удостоверения до заявители.

През годината са постъпили общо 29 заявления за достъп до обществена информация от граждани, журналисти, неправителствени организации и бизнес организации, като спрямо 2015 г. се наблюдава повишаване на интереса към информацията, която Агенция „Митници“ е компетентна да създава и съхранява. Най-голям е броят на постъпилите заявления от граждани – 13, а журналистите и бизнес организациите са се обърнали към Агенция „Митници“ въз основа на разпоредбите на ЗДОИ – шест заявления. Неправителствени организации са подали четири запитвания. В 21 случая Агенция „Митници“ е удовлетворила напълно или частично подадените искания.

МИТНИЧЕСКА *хроника*